

Fókuszban - az egészség

- 2 Az egészség hozzájárulása az EU gazdaságához
- 9 Az iskoláskorúak táplálkozási szokásai
- 11 Az egészség megtartásához szükséges javasolt mozgás mennyisége
- 13 Tévhitek a táplálkozásról
- 14 Háttér-információk az új influenzáról
- 16 Kérdések és válaszok az új influenzáról

Intézményi gyakorlat

- 18 Magunkra találtunk - Puskás Tivadar Távközlési Technikum

Hírek

- 22 A gyógypedagógiai szakterület Fővárosi Szakmai Műhelyei
- 23 A gyógypedagógiai szakterület október havi programja
- 24 Fővárosi Komplex Szakmai Tanulmányi Verseny
- 26 A Mérés-értékelési osztály hírei
- 27 Földrajztanárok figyelmébe ajánljuk!
- 27 Némettanárok figyelmébe!

- 27 Informatikatanárok figyelmébe!
- 28 Az Agressziókezelési Csoport hírei
- 28 Gyermekek- és ifjúságvédelmi felelős kollégák figyelmébe!
- 28 Oktató Városok Iroda hírei
- 28 Kerámia hobbi-szakkör
- 29 Pályázati projekt megvalósítása
- 29 Európa: nyitott lehetőség minden iskolának - MEGHÍVÓ
- 30 Világjáró világlátó pedagógus Klub
- 32 Integrációs Szolgáltató Iroda felhívása
- 32 Kiállítások

TISZK

- 34 Gundel TISZK hírei

A könyvtár hírei

- 36 Műhelybeszélgetés könyvtárostánárokkal
- 38 Könyvtárak a Trefort kertben
- 38 Tankönyvbemutató-hely

Emléknap

- 39 Mérei emléknap

Az egészség hozzájárulása az EU gazdaságához

tanulmányrészlet

A teljes tanulmány olvasható a www.fppti.hu honlapon

Az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztó-védelmi Főfelügyelőségének megbízásából tanulmány készült az egészség és gazdaság kapcsolatáról az Európai Unióban. Már régóta ismert és bizonyított tény, hogy egy ország gazdasági növekedése elősegíti a lakosság egészségi állapotának javulását. A gazdasági növekedés, ill. a jólét a jövedelmen keresztül két módon járul hozzá az egészség javulásához: egyrészt közvetlen hatása van azokra az anyagi feltételekre, amelyek pozitívan befolyásolják a biológiai fennmaradást, valamint az egészséget. Másrészt a társadalmi részvétel révén, az életkörülmények befolyásolásával, a biztonságérzet növelésével. A jelen tanulmány azt vizsgálja, hogy az egészség javulása hogyan és milyen tényezőkön keresztül hat a gazdasági növekedésre.

Az egészség hatása a gazdaságra - elméleti megközelítés

A gazdasági növekedés - melyet általában GDP-ben mérnek - a tőkeállománytól, a munkaerő-állománytól és a termelékenységtől függ. Ez utóbbit pedig nagymértékben befolyásolja a *humán tőke*, melynek egyik *rendkívül fontos alkotóeleme az egészség*. A humán tőkébe való befektetés tehát növeli a termelékenységet, és minthogy az egészség az emberi tőke egyik jelentős komponense, az egészség is hatással van a gazdasági teljesítményre.

Az *egészség* - melyet genetikai, gazdasági, társadalmi, kulturális és környezeti tényezők határoznak meg - *4 csatornán keresztül járul hozzá a gazdasági növekedéshez*:

1. a *magasabb termelékenység*,
2. a *magasabb szintű munkaerő-kínálat*,
3. a *magasabb képzettségi szint*, valamint
4. a *több lakossági megtakarítás* révén.

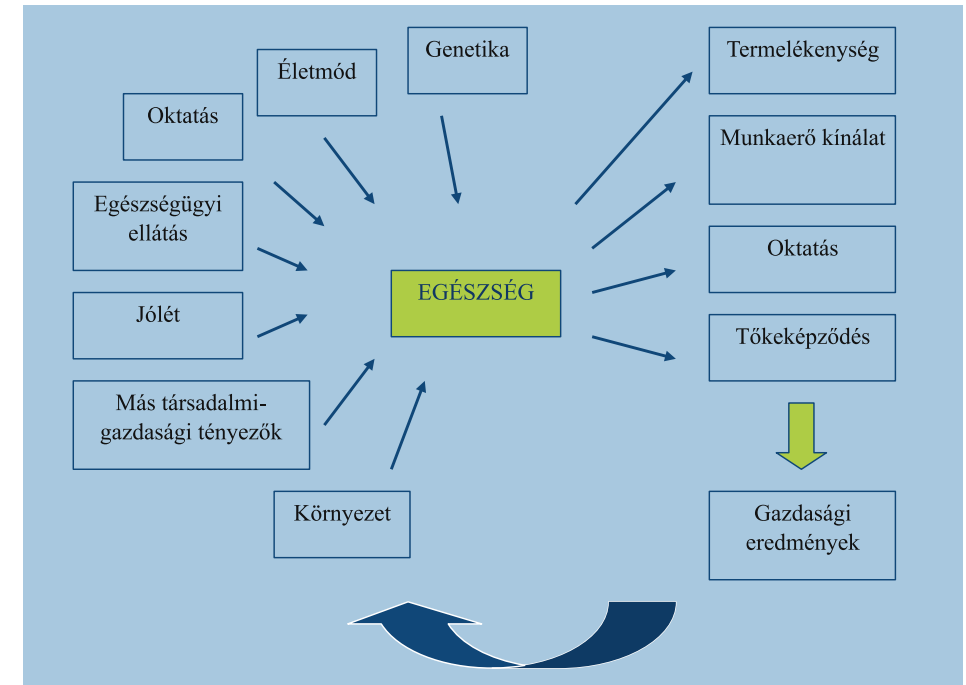
1. Az egészséges egyének nyilvánvalóan többet és jobban tudnak teljesíteni, mint beteg társaik.
2. Az egészség hatása a munkaerő-kínálatra már nem ennyire nyilvánvaló. A jó egészségi állapot csökkenti a betegen töltött napok számát, így több időt lehet munkára, valamint szabadidős tevékenységre fordítani. Ugyanakkor az egészség a munkaerő-kínálatot közvetlenül, a bérekre, preferenciákra és a várható élettartamra gyakorolt hatásán keresztül is befolyásolja: ha a bérek a termelékenységtől függenek, és az egészséges dolgozók produktívabbak, mint a betegek, akkor a jobb egészségi állapot várhatóan növeli a kereseteket és ezáltal azokat az ösztönzőket, melyek elősegítik a munkaerő-kínálat növekedését. Az is elképzelhető, hogy az egészségi állapot javulásával a munka egyre kevésbé lesz terhes, megerőltető, így az egyén hajlandó lesz arra, hogy több szabadidőért cserébe nagyobb hatékonysággal dolgozzon.
3. A humán tőke-elmélet szerint a képzetlenebb egyének egyben produktívabbak is (és több pénzt keresnek). Minthogy az egészséges és jól táplált gyermekek iskolai teljesítménye magasabb, jó egészségi állapotuk közvetlenül hozzájárul a jövőbeni magas termelékenységükhöz. Sőt, a jó egészségi állapot összefügg a magasabb várható élettart-

tammal, az egészségesebb egyének pedig nagyobb hajlandóságot mutatnak arra, hogy oktatásba és képzésbe fektessenek be, mivel a megszerzett tudásuk gyümölcsét még sokáig élvezhetik.

4. A jó egészségi állapotban lévő embereknek szélesebb az időhorizontja, megtakarítási

hajlandóságuk ebből következően valószínűleg magasabb lesz.

Mindent összevetve tehát *számos csatorna van, mely összeköttetést jelent az egészségi állapot és a gazdaság teljesítménye között, egyéni és makroszinten egyaránt*.

1. ábra: Az egészség és a gazdaság kapcsolata

Az egészség hatása a gazdaságra - empirikus megközelítés

2001-ben a *Makrogazdaságtani és Egészségügyi Bizottság* (Commission On Macroeconomics and Health, CMH) közzétette a WHO megbízásából készített jelentését az egészség és a gazdasági növekedés közötti összefüggésről, valamint az egészségbe való befektetés szükségességéről. A betegség, valamint a rossz egészségi állapot költségeket von maga után, mely-

ket *költségelemző tanulmányok* segítségével összesítenek. Ezek a tanulmányok pénzügyi kategóriákra fordítják le a betegségek káros hatásait, rizikófaktorait. *A betegségek költségeit 3 fő komponensre osztják*:

1. *közvetlen költségekre*, melyek az egészségügyre hárulnak a megelőzés, diagnózis, kezelés kapcsán. Ide tartoznak pl. a mentők, a fekvő- és járóbeteg-ellátás, a rehabilitáció, a gyógyszerek költségei.

2. *közvetett költségekre*, melyek jellemzően a beteg egyén termelékenységének potenciál-vesztését jelentik. Ezek mérése mindmáig vita tárgyát képezi. Néhány ilyen költség-tanulmány a jövőbeni jövedelmek, keresetek kiesésére koncentrálnak anélkül, hogy figyelembe vennék, hogy a keresetek a jövőben emelkedhetnek. Más tanulmányok a fizetési hajlandóság módszerét alkalmazzák, azaz azt nézik meg, hogy az egyén egy bizonyos egészségi állapotban mennyi pénzt hajlandó feláldozni a jobb egészségi állapot elérése érdekében;
3. *eszmei, kézzelfoghatatlan költségekre*, melyek a betegségnek az egyénre és a családjára gyakorolt pszichológiai hatását jelentik (fájdalom, haláleset, szenvedés, aggodalom). Nyilvánvalóan ezeket a költségeket a legnehezebb felbecsülni.

Ez a költségszempontú megközelítés az Egyesült Államokban sokkal elterjedtebb, mint Európában.

A Bizottság szerint *Európában* - az afrikai fejlődő országokkal ellentétben - *a nem fertőző megbetegedések jelentik a legnagyobb betegségterhet*. Ezek közül is a szív-és érrendszeri betegségek, illetve a pszichés betegségek képezik a legfőbb problémát. A 4 leggyakoribb kockázati tényező pedig a cukorbetegség, az elhízás, a dohányzás és az alkoholfogyasztás.

1. Szív- és érrendszeri megbetegedések:

A Bizottság 7 OECD-ország adatait hasonlította össze. A közvetlen költségek, illetve az egészségügyi ellátás költségei az Egyesült Királyságban voltak a legalacsonyabbak, az USA-ban, Svédországban és Németországban pedig kimondottan magas értéket mutattak. A hivatalos egészségügyi ellátás költségein kívül eső, közvetett költségek szinte mindenhol magasnak mondhatók, kivételt ez alól csak Svájc képez. Mindenképpen fontos megjegyezni, hogy a szívbetegség, illetve a szívinfarktus a leg-

költségesebb betegségnek bizonyult ezekben a fejlett országokban.

2. Pszichés problémák:

A fejlett országokban a második legfőbb egészségügyi problémát a pszichés betegségek jelentik. A mentális, ill. függőségi problémák tartósak és visszatérőek. Leggyakrabban a serdülőkor utolsó periódusában vagy fiatal felnőttkorban jelentkeznek először, amikor a humán tőkébe való befektetés, azaz a tanulás és képzés legintenzívebb időszaka zajlik, illetve amikor az ember fiatal, fizikai és szellemi aktivitása ebben a korban a legnagyobb, ekkor tudja megalapozni karrierjét. A mentális problémák tehát kimondottan rombolóan hatnak a karrierépítésre és a termelékenységre. A pszichés betegségekben szenvedők egyének hosszú időn keresztül rászorulnak a társadalombiztosítási támogatásokra, újabb terheket róva ezáltal a gazdaságra. A fejlett országokban leggyakrabban előforduló pszichés problémák a következők: mániás depresszió, depresszió, skizofrénia, bipoláris zavarok.

3. Elhízás:

Európában egyre súlyosabb problémát jelent az elhízás, különösen a gyermekek körében. Ebből következően az elhízás közvetlen és közvetett költségei is egyre magasabbak. Egy 2001-es brit kutatás szerint az Egyesült Királyságban az 1998-as évben az elhízás 30 ezer ember idő előtti elhalálzásához járult hozzá.

4. Cukorbetegség:

A diabétesz már önmagában is egy súlyos betegség, azonban egyéb problémák kialakulásához is vezethet (pl. veseműködési zavarok, szívproblémák, vakság). A Nemzetközi Diabétesz Szövetség (International Diabetes Federation, IDF) becslése szerint amennyiben a cukorbetegek száma a jövőben tovább nő, 2025-ben már a világ egészségügyi kiadásainak 7-13%-át fogják a cukorbeteg kezelésére

fordítani, de azokban az országokban, ahol a cukorbeteg aránya különösen magas, ez az arány akár a 40%-ot is elérheti.

5. Dohányzás:

A dohányzás a fő oka az idő előtti elhalálzásnak és a rokkantságnak. Ebből következően nagyon magasak a dohányzás okozta betegségek költségei.

Egy nemrégiben Magyarországról készült tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a dohányzás összes költsége (beleértve a közvetlen és közvetett költségeket is) 1996-98 között 2,7-3,2%-os GDP-vesztést jelentett az ország számára a vizsgált időszak minden egyes évében. Ez arra enged következtetni, hogy a dohányzás költségei relatíve magasabbak az új EU-tagállamok körében, mint a régi tagországokban.

Egy kutatás felbecsülte a Németországban az 1993-as évben a dohányzással kapcsolatos elhalálzások arányát. Ennek eredménye szerint a férfi halálesetek 22%-a, a női elhalálzásoknak pedig az 5%-a volt összefüggésbe hozható a dohányzással a vizsgált évben.

A dohányzás a dolgozók termelékenységére is káros hatással van. Egy Egyesült Királyságban végzett kutatás becslése szerint egy dohányzó dolgozó átlagosan heti 2,5 órát tölt el a cigarettaszünetekkel.

6. Alkoholizmus:

A dohányzással ellentétben - amely teljes mértékben ártalmas az egészségre - az alkohol rendszeres, mértéktelen fogyasztása a 40 év fölöttiek esetében jótékony hatású, mert csökkenti a szívbetegség kialakulásának kockázatát. Egy Németországban a '90-es évek közepén végzett kutatás az alkoholizmus összes költségét 40 milliárd márkára becsülte, ami az 1995-ös GDP 1,13%-ának felel meg. A közvetett költségek legnagyobb részarányát az idő előtti elhalálzás, a korai nyugdíjazás, valamint a munkaképtelenség költségei jelentik, a közvetlen költségek legnagyobb hányadát pedig a kórházi kezelés költségei képezik.

Ezek a költség-tanulmányok arra szolgálnak, hogy felhívják a politikai döntéshozók figyelmét az adott betegség súlyosságára, valamint a társadalomra és a gazdaságra gyakorolt negatív hatásaira. A fejlett államokban a legnagyobb betegségterhet a nem fertőző betegségek jelentik. Ezek sokkal komplexebb egészséget fenyegető veszélyek, mint a fertőző betegségek, amelyek esetében könnyebb beazonosítani az alapvető beavatkozásokat. Az iparosított államok kormányainak tehát több szektorra kiterjedő egészségügyi stratégiát kell kidolgozniuk a problémák megoldása érdekében.

Az egészség gazdasági hatása az egyén szintjén

Munkaerő-piaci hatás

Az egészségi állapot 3 fő módon befolyásolja a munkaerő-kínálatot:

1. az egyén munkaerő-piaci részvétele szempontjából,
2. az idő előtti nyugdíjazás szempontjából,
3. a beteg egyént ápoló családtagok munkaerő-piaci helyzetének változása révén.

1. Nyilvánvaló, hogy az *egyéni egészségi állapota nagymértékben befolyásolja termelékenységét és munkaerő-kínálatát*. Nem csupán a munkaórák számára van hatással, hanem a nyugdíjba vonulás időpontját is befolyásolja. A rossz egészségi állapot a termelékenység csökkentése révén negatív hatást fejt ki az egyén jövedelmére is.

Számos kutatás bebizonyította, hogy a *testfelépítés* (melyet a magasság, ill. a testtömeg-index alapján mérnek) mind a fejlett, mind a fejlődő országokban *hatással van a béreire és fizetésekre*. A magasabb egyének munkaerő-piaci helyzete általában kedvezőbb, mint az alacsonyabbaké, a magasabb testtömeg-index azonban mind a férfiak, mind a nők esetében alacsonyabb keresetet eredményez. Ennek magyarázata minden bizonnyal a magasság, illetve az elhízás társadalmi megítélésében rejlik: a magasságot – különösen a férfiak esetében – tekintélyvel, tehetséggel és sikerességgel kapcsoljuk össze. Ezzel magyarázható, hogy a magasabb férfiak alacsonyabb kollégáikkal szemben általában előnyöket élveznek a foglalkoztatás terén.

Az *egészség hatását az egyén munkaerő-kínálatára leginkább az egyén betegség miatti hiányzásával lehet mérni*. A Munkakörülményeket vizsgáló 2. Európai Kutatás szerint – melyet 2000-ben végeztek el – az EU régi tagállamaiban a dolgozók 40%-a állította, hogy az elmúlt 1 év során legalább egyszer hiányzott munkahelyéről betegség miatt. A kérdőívre adott válaszokból kiderül, hogy a munkahelyi balesetek, munkával kapcsolatos betegségek vagy egyéb egészségügyi problémák miatt egy dolgozó átlagosan 7,3 munkanapot veszített el. A betegség miatti távollét közvetlen költsége a táppénz, közvetett költsége pedig a hiányzás miatti termelékenység-vesztés.

2. A fejlett országokban végzett kutatások eredménye szerint az *egészségi állapot a nyugdíjba vonulás időpontját is meghatározza*, habár erre egyéb tényezők is hatással lehetnek (pl. az adott állam nyugdíjrendszer, van-e rokkantnyugdíjazás az adott országban stb.). Egy 1987-ben végzett tanulmány szerint a rossz egészségi állapotban lévő dolgozók valószínűleg 1-3 évvel korábban kérik nyugdíjazásukat, mint azok, akik – habár hasonló gazdasági és demográfiai feltételekkel rendelkeznek –, de jó egészségi állapotnak örvendenek. Egy 2003-as kutatás szerint az egészségi állapotban bekövetkező hirtelen változások (pl. szívroham) döntő befolyással bírnak a munkaerő-kínálati döntésekre, így pl. a napi munkaóra csökkentésére, a magas pozícióról való lemondásra és az idő előtti nyugdíjazásra.

3. Az *egyéni egészségi problémái a vele egy háztartásban élők munkaerő-piaci helyzetére is kihatnak*. A kutatási eredmények azt mutatják, hogy a férfiak hajlandóak jelentősen csökkenteni munkaóráik számát, amennyiben házastársuk ápolásra szorul. Fordított esetben azonban az a jellemző, hogy a nők férjük betegsége idején többet dolgoznak, hogy több pénzt keressenek. Ez elsősorban a nemek családon belüli egyenlőtlen szerepével, valamint a férfiak és nők eltérő munkaerő-piaci helyzetével magyarázható. Mivel általában a férfi a családfenntartó, annak lebetegedése esetén nagyobb szükség van a pótlólagos jövedelemre, mint a feleség egészségi állapotának romlása esetében. Az egyén egészségi állapotának romlása tehát mindenképpen háttal van a családtagok munkaerő-piaci helyzetére is. Két eset lehetséges: az egyik, hogy a háztartás többi tagja több munkát vállal, mert a jövedelemkiesést pótolni kell, valamint elő kell teremteni a kezelés költségeit. A másik lehetséges változat az, hogy a beteg ápolásra szorul, és a családtagok csökkentik munkájukat annak érdekében, hogy el tudják látni a beteget.

Az egészség hatása az oktatásra

Az *egészség az oktatásra is hatással van*. A humán tőke elmélete szerint a tanultabb emberek produktívabbak (és jobban keresnek). A gyermekkori jó egészségi állapot serkenti a kognitív (megfigyelő, érzékelő) funkciókat, csökkenti az iskolából való hiányzásokat, ezáltal pedig az iskolából való kimaradás esélyét. *Az egészséges gyermek várhatóan jobb iskolai teljesítményt ér el, így a jövőben várhatóan produktívabb lesz*. Mi több, az egészséges egyéneknek – mivel hosszabb életút áll előttük – több ösztönzőjük van arra, hogy az oktatásba fektessenek, mert a befektetett munka gyümölcsét hosszú időn keresztül arathatják majd le. Ez az előbbi összefüggés különösen igaz és bizonyított a fejlődő országok esetében.

A magzati és gyermekkori egészségi állapot felmérésére a következőket használják: kis születési súly (2500 grammnál kevesebb), az anya dohányzása a terhesség alatt (mérsékelt, erős, változó), az orvos által 7-16 éves kor között megfigyelt krónikus egészségi problémák (testi gyengeség, pszichés/lelki és érzelmi problémák, egyéb panaszok), magasság 16 éves korban. A kutatási eredmények azt igazolták, hogy a kis súllyal született gyermekek iskolai teljesítménye rendszerint elmarad normális születési súlyú társaikétól. A várandós anya dohányzása szintén negatívan befolyásolta a gyermek későbbi iskolai teljesítményét. A magasság azonban pozitív kapcsolatban áll az iskolai teljesítménnyel, vagyis a magasabb gyermekek általában jobb eredményeket érnek el a tanulás terén, mint alacsonyabb társaik. A krónikus betegségek ugyancsak rossz hatással vannak az iskolai előmenetelre, a mentális panaszok pedig még nagyobb mértékben romboló hatásúak.

A kutatók a serdülőkori és a gyermekkori egészségi állapot közötti kapcsolatot is vizsgálták. Úgy találták, hogy a gyermekkori jó iskolai teljesítmény szoros összefüggésben áll a pubertáskori jó egészségi állapottal. Ebből arra

lehet következtetni, hogy az *életút folyamán az egészség és a kognitív fejlődés között folyamatos kölcsönhatás érvényesül*.

Az egészség makrogazdasági hatása

Az *egészségtörténeti kutatások* igazolták, hogy egy ország jelenlegi gazdasági helyzetéhez a lakosság egészségi állapotának alakulása a megelőző 1-2 évszázadban jelentős mértékben hozzájárult. Az *egészségtörténeti kutatások* út-törője a Nobel-díjas *Robert Fogel*.

Fogel 1994-es tanulmánya szerint az Egyesült Királyság gazdasági növekedése 30%-ban az egészség és táplálkozás 1780 és 1980 közötti fejlődésének tudható be. Kihangsúlyozta, hogy az Egyesült Királyságban a vizsgált periódusban az emberi teljesítőképesség (azaz az energia munkára való konvertálásának képessége) 53%-kal növekedett. Mindebből arra következtetett, hogy a jobb táplálkozásból származó energiátöbbletet további munkabefektetésre fordították, és 50%-ban a megnövekedett teljesítőképességgel magyarázható a brit gazdasági növekedés.

Egy másik, 2001-es tanulmány szerint is az egészség hozzájárulásának mértékét a gazdasági fejlődéshez hosszabb periódusokban kell vizsgálni. Ez a felmérés 10 iparosodott országra nézve vizsgálja az egészség hozzájárulását a gazdasághoz, 100-125 évre visszamenőleg. A kutatás szerint ezekben az országokban az egészségi állapot javulása 30-40%-kal járult hozzá a gazdasági növekedéshez.

Barro 1996-ban 100 ország adatait elemezte az 1960 és 1990 közötti periódusban, és úgy találta, hogy az alábbi változók segítségével lehet a leginkább előre jelezni a gazdasági növekedést: alacsony kiinduló GDP, kiinduló humán tőke, melyet a férfiak közép- és felsőfokú képzettségével és várható élettartamával mérnek, alacsony fertilitás, alacsony kormányzati fogyasztás, jogrend, külkereskedelmi cserearány,

és alacsony inflációs ráta. Barro úgy találta, hogy a várható élettartamban mért egészségi állapotnak jelentős pozitív hatása van a gazdasági növekedésre, és ez a hatás nagyobb, mint az oktatásnak a gazdasági kimenetekre gyakorolt kedvező hatása. Ha a többi tényezőt állandónak tekintjük, akkor a várható élettartam 50 évről 70 évre (azaz 40%-kal) történő emelkedése a gazdasági növekedési rátát évente 1,4 százalékponttal növelné. Barro azt is hozzátette, hogy az általános egészségi állapot és a gazdasági növekedés kölcsönösen hatnak egymásra. A jobb egészségi állapot számos módon serkenti a gazdaság növekedését. Ugyanakkor a gazdasági fejlődés ösztönzi az egészségi tőke további felhalmozását.

Az egészségügyi szektor pusztán méreténél fogva is fontos szerepet tölt be a gazdaságban. A fejlett országokban az egészségügy a gazdaság egyik legfőbb szektora, az egyik legnagyobb szolgáltató ágazat. Jelenleg az egészségügyi szektor outputja az EU-15 GDP-jének 7%-át adja, többet, mint a kb. 5%-ot kitevő pénzügyi szolgáltatások szektora vagy a kiskereskedelmi szektor. Emellett az egészségügyi szektor az egész gazdaság versenyképességét befolyásolja, mivel hatással van a munkaerőpiacra, a bérköltségekre, továbbá a források makrogazdasági szintű elosztására is. Az egészségügyi makrogazdasági jelentőségét a közvetlen makrogazdasági hatásával is illusztrálhatjuk. Az Eurostat felmérése alapján az EU-15 összes munkavállalójának a 8,8%-a dolgozik az egészségügyi szektorban, az EU-25 esetében pedig ez az arány 9,3% (2003-as adatok alapján). Az egészségügyi és szociális szektorban dolgozók aránya mind az USA-ban, mind Euró-

pában növekvő tendenciát mutat, habár a növekedés mértéke országonként eltérő.

Az egészségügyi szektor 2 fő csatornán keresztül befolyásolja a gazdaság versenyképességét: egyrészt a bérköltségeken keresztül, ami a nemzetközi versenyképességet határozza meg, másrészt hatással van a foglalkozási/szakmai mobilitásra, ezáltal pedig a munkaerőpiac rugalmasságára is. Ha az egészségügyi rendszer túlterjeszkedik, akkor mindez az adózás és társadalombiztosítás keresztül hatással lesz a bérköltségekre. Amennyiben a megnövekedett egészségügyi kiadások hatására általános egészségjavulás következik be, az ebből származó teljesítménynövekedés kompenzálhatja a többletkiadásból származó negatív hatást.

A jóléti megközelítés abból indul ki, hogy a GDP nem tökéletes mércéje a társadalmi jólétnek, mivel nem foglalja magában az egészség értékét. A gazdasági tevékenység valódi célja ugyanis a társadalmi jólét maximalizálása, nem pedig önmagában a termékek előállítása, a javak megtermelése. Az egészség értéke nagyon magas; magasabb, mint a legtöbb piaci és nem piaci terméké, még akkor is, ha nincs piaci ára. Az ugyanis, hogy az egészségnek nincs piaci ára, egyáltalán nem azt jelenti, hogy az egészségnek nincs értéke.

Forrás:

European Commission - Health and Consumer Protection Directorate-General: *The contribution of the health to the economy in the European Union*. European Communities, 2005.

Az iskoláskorúak táplálkozási szokásai

Az iskolások egyötöde már itthon is túlsúlyos. Számos kutatás bizonyította, hogy a túlsúlyos és az elhízott gyermekek száma világszerte növekszik. Ez a tény sajnos hazánkra is vonatkozik. Az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) legutóbbi felmérése alapján a 7-14 éves fiúk 18 százaléka, a lányoknak pedig 20 százaléka túlsúlyos, emellett a fiúk 7,5 százaléka és a lányok 6 százaléka tekinthető elhízottnak.

Az egészséges büfé programról, valamint az általános iskolás gyermekek táplálkozási ismereteiről és szokásairól Dr. Martos Éva nyilatkozott, az OÉTI főigazgatója.

A 2006. január elsején hatályba lépett és jelenleg is érvényes miniszteri rendelet szerint a nevelési-oktatási intézmények vezetői csak akkor köthetnek megállapodást az intézményükben működő büfé vagy ételmezser-automata üzemeltetőjével, ha döntésükhöz beszerzik mind az iskola-egészségügyi szolgálat, mind pedig a szülői szervezet támogatását. Az iskola-egészségügyi szolgálatnak állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a büfé, illetve az automaták kínálata megfelelő-e az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásoknak. Az iskola-egészségügyi szolgálat negatív szakvéleménye esetén is sor kerülhet azonban a szerződéskötésre, ha a szülői szervezet támogatja a megállapodás megkötését. Az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) 2005-ben adott ki ajánlást az iskolai büfék korszerű táplálkozásba illeszkedő választékának kialakítására.

A 2006-ban indult egészséges büfé program a mai napig folyik, az ÁNTSZ munkatársai pedig továbbra is ellenőrzik az iskolai büfék működését. Az OÉTI 2008-as, 3099 iskolát vizsgáló felmérése szerint a 2005-ben kiadott, az iskolai büfék kínálatának táplálkozás-egészségügyi „korszerűsítésére” vonatkozó ajánlások alapján az egészséges iskolabüfé program az iskolabüfével rendelkező iskolák (1331 a 3099-ből)

78 százalékában valósult meg részben vagy teljesen. „A vizsgálatba bevont büfékben csökkent a szénhidrát, a cukor és zsíradékban gazdag élelmiszerek árusítása, emellett viszont nőtt a zöldségfélék és a gyümölcsök, valamint az ásványvizek vásárlása. Ugyanakkor az iskolák 8 százalékában nem indult el a program. Ahol a program teljesen egészségesen megvalósult - ez az iskolák 39%-áról mondható el - ott a kínálat azóta is az ajánlásoknak megfelelő” - mondta Dr. Martos Éva, az OÉTI főigazgatója.

Az országos adatok szerint ma Magyarországon mintegy félmillió gyermeknek van rá lehetősége, hogy az iskolai büfében jusson ételmezserekhez. Ugyancsak mintegy félmillió az iskolai menzákban ebédlő gyermekek száma. Az 1331 iskolabüfé 70 százalékának kínálatában ma már megtalálható a friss nyers gyümölcs és 90 százalékuk kínál ásványvizet. Ugyanakkor még mindig a büfék 75 százalékában kaphatók cukrozott üdítőitalok, 26 százalék kínálatából pedig továbbra is hiányoznak a teljes kiőrlésű gabonából készült termékek. Elmondható tehát,

hogyan továbbra is a vásárló gyermekek döntése, hogy egészséges vagy pedig egészségtelen ételmiszert vásárolnak-e: ezt nagymértékben befolyásolják az otthoni táplálkozási szokások, de hasonló mértékben a reklámok, a többiek és a tanárok viselkedése is.

A reggeli a legfontosabb étkezés

Az OÉTI 2005/2006-os, a fővárosi általános iskolai tanulók táplálkozás-egészségügyi szokásait vizsgáló felméréséből kiderül, hogy a 11-14 éves gyermekek körében 28,9 százalék, illetve a 15-19 évesek körében pedig 25,2 százalék megy reggeli nélkül iskolába. Ugyancsak az OÉTI-nek a 2007/2008-as tanévben, az óbudai általános iskolások körében végzett felmérésének adatai mutatják azt, hogy a hétévesek 10,9 százaléka nem reggelizik. Az életkor előrehaladtával ez az arányszám tovább nő, a 14 éveseknél pedig már eléri a 33,6 százalékot. „Ebben a vizsgálatban egyértelművé

vált, hogy szoros összefüggés van a reggelizés és a testsúly között. A hétéveseknél a reggeliző gyerekek 2,3 százaléka volt elhízott, míg a nem reggelizőknél hatszor gyakrabban fordult elő elhízás: az elhízott gyermekek aránya összesen elérte a 12,5 százalékot. Mindezek azt is alátámasztják, hogy a reggeli az egyik legfontosabb étkezés” - tájékoztatott Dr. Martos.

„A reggel elfogyasztott kakaó ugyan több a semminél, mivel biztosít mintegy 250 kcal energiát, teljes értékű fehérjét és egyéb tápanyagokat, például kalciumot is. Nem tekinthető azonban ideális reggelinek, mivel cukortartalma túl magas. Tej, joghurt, teljes kiőrlésű lisztből készült pékáru, alacsony zsírtartalmú felvágott, nyers zöldség és gyümölcs, a családdal együtt kényelmesen elfogyasztva viszont nemcsak egészséges reggeli, hanem a tanulást is segíti” - fogalmazott Dr. Martos.

Forrás: www.origo - Hadfi Szilvia

Az egészség megtartásához szükséges javasolt mozgás mennyisége

A gyermek egészségének megőrzése érdekében nagyon fontos az egyensúly a táplálkozás, tehát az energia bevitele, és a testmozgás, testedzés, tehát az energia leadása között. Az energiatúlsúlyhoz és elhízáshoz vezet. Pontosan a mozgás mennyisége az, ami a mai iskolásoknál jelentősen lecsökkent. A gyermekek közel 25%-a nem tornázik rendszeresen, és mindezt a szülők tudtával! Emellett sokkal kevesebb időt töltenek a szabadban barátaikkal, mint otthon a számítógép vagy a televízió előtt. Miért olyan fontos a rendszeres testmozgás a gyermekek részére?

Az iskoláskorúak testmozgása

Az iskoláskor nagyon változatos szakasz a gyermek számára annak hossza és a fejlődés sebessége miatt.

A gyermekek és fiatalok mozgási tevékenysége az iskolába járás ideje alatt több szempontból értékelhető, annak fejlődésére további különböző körülmények is hatással vannak:

- A környezet, főleg a család, és annak viszonya a sporthoz és a testedzéshez.
- A genetika.
- Az új mozgáskombinációk elsajátításának képessége (fontos az előző időszakok hatása).
- A testfelépítés, az izmok aránya, a képesség és az akarat.

Fiatal iskoláskor (6-10 év)

Nagy a mozgásigény, a gyermeknek szüksége van arra, hogy ugyanannyi időt fordítson a mozgásra, mint amennyit az iskolában tölt el. A mozgásnak főleg játékokból kell állnia, amelyek azonban inkább a mozgáskoordináció fejlesztésére és a közösségi együttműködésre irányulnak (csoporthátjátékok) - passzok, kombinációk stb.

Ebben az időszakban lehet elkezdni a sportedzéseket, fejlődik a hajlékonyság és az ügyesség. A gyermekek nagy jelentőséget tulajdonítanak a testi adottságoknak, ebből a szempontból egymást összehasonlítják. Elkezdődhet az izomzat megerősítése, ez azonban kizárólag saját testsúly használatával történjen, semmi esetre sem súlyos edzésekkel. A legfontosabb a változatosság, a különböző mozgások gyors változtatása. A gyermekeket már lehet ösztönözni a kitartást igénylő sportokra, de még minden játék formában kell maradnia.

Ebben a korban szintén fokozott figyelmet kell fordítani a gyermekek testsúlyára. Amennyiben a gyermek túlsúlyos, a súlycsökkentéshez vezető első lépés az intenzívebb mozgás kell, hogy legyen.

Ebben az időszakban nagyon erősen kezd megnyilvánulni az ülő és passzív szórakozásokra való hajlam, mint amilyen a tévézés, a számítógépes játékok, esetleg a több tanulás szükségessége. A szülőknek figyelniük kell arra, hogy a gyermek számára biztosított legyen a megfelelő mennyiségű mozgás és testedzés, amely ellensúlyozza az ülést az iskolában és a számítógép előtt.

A sporttevékenységek a következőkre összpontosulnak:

- Ügyesség (tekintettel a közelgő növekedési időszakra folyamatosan fejleszteni kell).
- Gyorsaság és erő.
- Dinamika.
- Kitartás - fokozatosan kell növelni, a játékok ennek fejlesztésére irányuljanak.

Középső iskoláskor (10-11 év)

Az előpubertás időszak alatt az igen nagy mozgásigénnyel együtt a gyermekek megtartják kitűnő rugalmasságukat és izületi mozgékonyágukat. Azoknál a gyermekeknél, akik „versenyszerűen” sportolnak, ebben az időszakban sajnos gyakran találkozunk azzal, hogy a felelőtlen edzők túlterhelik őket, mivel teljesítőképeségük nagyon magas. Még mindig nagyon fontos fenntartani főleg az ügyességet és az általános mozgékonyágot. Érdemes a gyermekeknek rendszeresen látogatniuk olyan egyesületeket, klubokat, ahol hasonló sportok iránt érdeklődő barátokra lelhetnek. Alkalmasságot az úszás, mivel nem csak az erőnlétet, de a kitartást is növeli, amely ebben az időszakban nagyon fontos, javítja a testalkat formáját és minőségét is. Hasznos sportolási forma az akrobatikus tánc, a labdarúgás és a korcsolyázás is.

Idősebb iskoláskor (12-14 év)

A pubertáskor nagyon gyors növekedéssel jár, változik a testforma, a testfelépítés, nő az izomerő, de vigyázat: nem nő az inak és az ízületek szilárdsága, a csontok még fejlődnek! Ezeknek az alapvető változásoknak köszönhetően ez az időszak mozgási tevékenység szempontjából nagyon kritikusnak tekinthető. Még mindig folyamatosan támogatni kell a mozgási tevékenységet, fontos figyelni az izomfejlődésre és a helyes testtartásra, és támogatni a testfejlődés egyensúlyát, főleg el-lensúlyozó hát- és hasizomgyakorlatokkal, amelyek jelentősen gyengülnek a sok ülés miatt. A sporttevékenység továbbra is változatos

maradjon, mivel az egyoldalú terhelés bizonyos izomcsoportok egyoldalú fejlődéséhez vezethet a többi izom kárára (például a karizomzat a hátizmok kárára, a futóknál a lábizmok maximális fejlődése a hátizmok kárára), ezért fontos a rendszeres orvosi vizsgálat, mely a test és a gerinc helyes tartására irányul. Fokozódik az aktív pihenés jelentősége is. Ebben az időszakban csökken a szülőök és az edzők tekintélye, viszont nő az egykorúak befolyása, pontosan ezért nagyon fontos megtartani a sportolást a gyermekek számára a szórakozás miatt is. Az ebben a korban lévő gyermekeknél gyakran előfordul, hogy a megnövekedett iskolai követelmények miatt nem tudnak elegendő időt fordítani az edzésekre, és ezért abbahagyják a rendszeres sportolást.

Ifjúsági kor (15-18 év)

A korcsoportra jellemzően a gyermekek már a továbbtanulásra vagy a hivatásukra készülnek, és jelentősen csökken a mindennapi mozgásmennyiségük. Fontos motiválni a felnőtteket főleg a hobbi sportokra. Felkelthetjük érdeklődésüket olyan új sportok és aktív gyakorlatok iránt, mint pl. a különböző aerobik-formák, skateboard, squash, harcművészetek stb. Megfelelő sport, pl. a karate, a dzsúdó és más ázsiai küzdősportok, mivel nemcsak a kitartás és az erő fejlesztésére fektetnek hangsúlyt, hanem a gyorsaságra, a hajlékonyságra és a test harmóniájára is. Lehetővé teszik a felesleges energiák levezetését, megtanítják a fiatalokat az agresszivitásuk kezelésére és az önfegyelem gyakorlására. Folyamatosan figyelni kell arra, hogy a szervezet ne legyen túlterhelve, nem ajánlott például nehéz súlyokkal edzeni az edzőtermekben, mert csak a húszas években fejeződik be a csontok növekedése, és a túlzott terhelés megfékezhetné ezt. Ebben az időszakban meg kell tanulni aktívan pihenni, nem csak passzívan nézni a televíziót vagy a számítógépet.

www.origo.hu

Tévhit a táplálkozásról Tudta ön...?

- ...a napi összes szénhidrátigény kisgyermekkorban 150-190 gramm? Ezen belül a keményítő (burgonya, gabonafélék) növelése és a cukorfogyasztás csökkentése kívánatos.
- ...a D-vitamin bizonyos élelmiszerek (pl. tej, a vaj, tojás) fogyasztásával jut a szervezetbe, de a napsugarak hatására szervezetünk is előállíthatja a bőrben található D-vitamin előanyagából? Hiánya gyermekeknél angolkórt, felnőtteknél csontlágylást okozhat, ami rendszerint keresztcsontfájással jár.
- ...a gyermekeknek több izlelőbimbójuk van, mint a felnőtteknek?
- ... a gyermekek között 11 éves korban leggyakoribb a kövérség?
- ...a túlsúlyos gyermekeknél az elhízás csupán 1%-ban hormonális eredetű, és a tíz évnél idősebb kövér gyerekek 30-80%-a felnőttkorban is túlsúlyos marad?
- ... hazánkban a kórházba került gyermekek 15-20%-a vashiányban, azaz vérszegénységben szenved?
- ...a helyes táplálkozás egyik legfontosabb tényezője a rendszeres étkezés? A táplálkozási ajánlások szerint legalább napi négy étkezés kívánatos, ideálisnak azonban a napi ötszöri étkezés tekinthető (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna, vacsora).
- ...ha egy gyermeket korlátozunk az ételválasztásban, tehát megtiltjuk neki a nagy zsír- vagy cukortartalmú élelmiszerek fogyasztását, akkor ezzel éppen ellenkező hatást érünk el. A tiltással felhívjuk a gyermek figyelmét bizonyos ételekre. Adjunk alternatívát a „tiltott” ételek helyett, pl. szárított almászeletet, aszalt gyümölcsöt, gyümölcsös joghurtot, zabpehely-kekszet, tejdesszertet.
- ... egyes angolszász tanulmányok a tévénezést (különösen annak evéssel kísért formáját) betegségnek minősítik, melynek kedvezőtlen hatása van egyes lényeges (pl. az önkontrollt

- szabályozó) agykérgi területek fejlődésére. Kiemelten kritikus fejlődési periódusoknak tekinthető ebből a szempontból a korai serdülőkori, a 8-14 éves korig terjedő időszak.
- ... a legjobb megoldás, az elfogadjuk gyermekünk átmeneti válogatós időszakát, bármilyen furcsának és egyhangúnak tűnik is számunkra az általa választott, egy vagy kétféle kedvencből álló „menüsor”. Továbbra is kínáljuk változatos, egészséges ételkkel. Az általa választott ételek előbb-utóbb egyhangúvá, unalmassá válnak, így a kíváncsiság és a változatosság vágya (ízekben és színekben) végül arra készteti, hogy más ételekbe is belekóstoljon. Kérjük segítséget a gyermekorvostól, védőnőtől, dietetikustól, ha a gyerek nem érzi jól magát, ha nem a várt ütemben fejlődik, vagy ha „válogatós korszaka” túlságosan elhúzódik.
 - ... nagy egyéni különbségek vannak az ételek érzékszervi élvezete között?
 - ... hogy a sportoló gyerekek 75 százaléka hagyja abba az aktív sportolást 15-16 éves korára? Felmérések szerint azért, mert olyan sportágba kezdtek bele, amely hosszútávon nem megfelelő a számukra. Ezért is fontos,

- hogy a szülők a kezdetekkor kikérjék a szakértők tanácsát, hogy gyermekük számára a választott sport a legmegfelelőbb-e.
- ... hogy Európában a gépkocsival megtett utak több mint 30 százaléka 3 km-nél, fele pedig 5 km-nél rövidebb? Ezt a távolságot kerékpárral 15-20 perc, gyors sétával pedig 30-50 perc alatt meg lehet tenni, ami éppen megfelelne az ajánlott napi testmozgásnak.
 - ... hogy a sportoló gyerekek ritkábban betegek, nagyobb az önbizalmuk, önfegyelmük, kitartásuk, több az energiájuk, jobb a koncentrációképességük, mint nem sportoló társaiké?
 - ... hogy 1868-ban Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelte el az elemi és a polgári iskolákban a kötelező tanórai testnevelés bevezetését?
 - ... a testnevelésórára fordítható heti időkeret az EU tagországokban nagyon változó, de átlagban csökkenő tendenciát mutat? 2002-2006-ig az alsó tagozatokban 121-ről 109 percre, a felső tagozatokban 117-ről 101 percre csökkent.

Forrás: *EU Kulturális és Oktatási Bizottság a The Role of Sport in Education (A sport szerepe a nevelésben) szakmai konferenciája.*

Háttér-információk az új influenzáról és a javasolt megelőző intézkedésekről iskolák számára

2009 áprilisában egy új influenzavírust azonosítottak az amerikai kontinensen. Mivel szinte a teljes lakosság fogékony a vírusra, az Egészségügyi Világszervezet júniusban a készültségi szintet a legmagasabb, 6. fokozatra emelte.

Az eddigi tapasztalatok szerint ez a vírus jelenleg az évente előforduló, szezonális influenzajárványokban észlelhető súlyosságú

megbetegedéseket okoz. A vírust május végén Magyarországon is kimutatták, azóta - egyelőre lassan, de - folyamatosan terjed hazánkban is. Számítani lehet arra, hogy ősszel a szokásosnál hamarabb és több megbetegedéssel járó közösségi járványokat idéz majd elő, többek között az iskolákban is.

Ez a vírus cseppfertőzéssel (a beteg ember nyálkacseppjeinek révén) valamint e nyálka-

csepppek által szennyezett kéz és tárgyak útján terjed. A betegség lappangási ideje 1-7 nap között változik, általában 1-4 nap. Hirtelen kezdődő hőemelkedés vagy láz mellett (de akár anélkül is) torokfájás, köhögés, nátha, izom- és ízületi fájdalom a legjellemzőbb tünet, de ezek mellett néha hányás, hasmenés is felléphet. A felnőttek a tünetek kezdetétől számított 5 napig, a gyermekek akár 7 napig is, illetve a tünetek fennállásáig fertőzőképesek. A krónikus alapbetegségük miatt orvos által rendszeresen ellenőrzött, gondozott személyek (tüdőbetegek, pl. asztmások, továbbá szív-érrendszeri, vese-, és májbetegségben szenvedők, pl. cukorbetegségben szenvedők, immunrendszeri érintő, vagy rosszindulatú daganatos betegségben szenvedők) a súlyos lefolyású - akár kórházi ápolást is igénylő - megbetegedésnek vannak kitéve. Kockázati faktort jelent a nagyfokú elhízás, főleg ha cukorbetegséggel társul, továbbá a terhesség is. A kockázati csoportokba tartozók esetében a tünetek jelentkezését követő két napon belül megkezdett, vírusszaporodást gátló gyógyszeres kezelés a hatékony segítség. Az e csoportokba nem tartozók részére ezek a gyógyszerek nem ajánlottak. A megelőzést szolgáló védőoltások beadása a leginkább veszélyeztetettek körében október elejétől kezdődik. A gyermekek általában a felnőtteknél hosszabb ideig fertőzőképesek. Kortársaikkal szoros, gyakori és kiterjedt kapcsolatot tartanak fenn, és koruknál fogva nem vagy csak részben tartják be a higiénés szabályokat, ezért körükben az átlagosnál jó-

val nagyobb mértékben terjedhet a betegség. A gyermek közösségekben és azok közvetítésével gyorsan terjed az influenza, ezért az oktatási intézmények elkötelezettsége és együttműködése a higiénés ajánlások betartásában alapvető fontosságú.

Amennyiben az influenza járványügyi helyzete komolyabbra fordul, az iskoláknak ajánlatos további lépéseket megfontolniuk:

- **Kérjék a szülőket arra, hogy hosszabbítsák meg a beteg diákok otthoni ápolási idejét legalább 7 napra, még akkor is, ha hamarabb gyógyulnak.**
- **Végezzenek aktív szűrést az influenza tünetei tekintetében a diákok, tanárok és az egész személyzet körében.** A beteg diákokat, tanárokat vagy személyzetet ajánlatos elkülöníteni a többiekétől, ill. hazaküldeni őket.
- **Találják meg a módját annak, hogy megnöveljék a társadalmi érintkezés távolságát** (az emberek közötti távolságot) az iskolában, így például az osztályok a saját termükben maradjanak, és a tanárok járjanak osztályról osztályra az órarend szerint, továbbá lehetőség szerint tegyék egymástól távolabb a padokat, valamint halasszák el az osztálykirándulásokat.
- **Szükség esetén fontolják meg a tanítás felfüggesztését,** szorosan együttműködve az egészségügyi hatósággal.

Forrás: www.oek.hu

Kérdések és válaszok az új influenzáról

Hogyan tájékozódhatnak az iskolák és a fenntartók arról, hogy mikor milyen intézkedések javasoltak?

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK), szorosan együttműködve az ÁNTSZ területi intézeteivel és a háziorvosokkal, figyelemmel kíséri az influenzaszerű tünetekkel orvoshoz fordulóok heti számát, és követi a súlyos lefolyású megbetegedések előfordulását. Követik továbbá a megbetegedések földrajzi előfordulásának alakulását, továbbá a laboratóriumba beküldött mintákból kimutatott influenza-vírusok jellemzőit is. A területi és országos adatokat hetente elemzik, és összehasonlítják a korábbi influenzaszezonokban regisztrált adatokkal, így értékelik az aktuális járványügyi helyzetet.

Az aktuális járványügyi helyzetről bővebb információkat a www.oek.hu és a www.antsz.hu weboldalon található.

Kik azok a diákok és a tanárok közül, akik az influenza súlyos szövődményeit tekintve fokozott kockázati csoportba tartoznak?

Bárki elkaphatja az influenzát (az egyébként egészséges személyek is), és szövődmények is előfordulhatnak bármely korosztályban. A szövődmények szempontjából azonban a leginkább veszélyeztetettek a várandós kismamák, és kortól függetlenül mindazok, akik krónikus alapbetegségben szenvednek (ilyen pl. a tüdőbetegség - beleértve az asztmát is - a nagyfokú elhízás, főleg ha cukorbetegséggel társul, a szívbetegség stb.).

Hogyan lehet megelőzni a megfertőződést, illetve a fertőzés terjedését?

A fertőződés esélye csökkenthető, ha kerüljük a szoros érintkezéseket, és betartjuk az általános személyi higiénés szabályokat, különös tekintettel a kéz higiénéire, a köhögés-tüsszentés etikettre, továbbá erre a gyermekeket is megtanítják.

Melyek a megfelelő kéz higiéné alapvető szabályai?

A kézmosás meleg vízzel és szappannal történjen, és legalább 20 másodpercig tartson. Azok az alkohol tartalmú kézfertőtlenítők, amelyek legalább 60%-os alkoholtartalmúak, szintén hatásosak.

Hogyan védekezhetnek az influenza ellen azok a várandós kismamák, akik oktatási intézményben dolgoznak?

Azokra a várandós nőkre, akik oktatási intézményben dolgoznak, ugyanazok az iránymutatások vonatkoznak, mint másokra, beleértve a megelőző intézkedéseket, és azt is, hogy maradjanak otthon, amennyiben influenzaszerű tüneteket észlelnek magukon. Ugyanakkor a kismamák fokozott kockázatnak vannak kitéve az influenza szövődményeit tekintve, ezért influenzaszerű tünetek esetén javasoljuk, hogy haladéktalanul forduljanak orvoshoz, és mielőbb kezdjék el a víruszaporodást gátló gyógyszeres kezelést.

Milyen lázcsillapítókat javasolt adni a beteg gyermeknek, és hogyan kell ezeket adagolni?
Többféle lázcsillapító gyógyszer kapható vény nélkül a gyógyszerterekben, különféle hatóanyag-tartalommal. Ezek a gyógyszerek egyrészt lázcsillapító, másrészt fájdalomcsillapító hatással rendelkeznek. A szalicilat tartalmú készítmények alkalmazása nem javasolt influenza gyermekeknek azért, mert egy ritka, de súlyos szövődményt okozhatnak. A gyógyszer kiválasztásakor az ismert gyógyszerallergiára is figyelemmel kell lenni. Nem gyógyszeres módja is van a lázcsillapításnak, pl. a hűtőfürdő. Javasolt a lázmérést a lázcsillapító gyógyszer adásának befejezését követően még legalább 24 óráig rendszeresen elvégezni.

Életben marad-e a vírus a különböző tárgyak felületén, pl. a számítógép billentyűzetén?
Igen, és az influenzavírus képes terjedni oly módon is, hogy valaki a kezével továbbítja a különböző tárgyak megfogásával az odatapadt váladékcseppekben található vírust a saját nyálkahártyájára (szemébe, szájába, orrába.). A szokásos módszerrel végzett gyakori takarítás elegendő a felületek és tárgyak tisztán tartására, külön fertőtlenítésre nincs szükség.

Mennyi ideig kell a beteg diákoknak vagy iskolai dolgozóknak otthon maradniuk?

A jelenlegi helyzetben a javaslat az, hogy az influenzaszerű tünetekkel megbetegedett gyermek, vagy dolgozó maradjon otthon egészen a lázas állapot megszűnését, illetve a lázcsillapítók szedését követő 24 óra elteltéig. Ha a betegség lefolyása súlyosabb, akkor javasolt a legalább 7 napig tartó otthon tartózkodás. Kórházi kezelés esetén a lábadozás hosszabb időt vesz igénybe, és a kockázati csoportba tartozóknál is érdemes legalább egy héttel otthon maradni.

Otthon kell-e maradniuk a beteg gyerek szüleinek is?

Nem feltétlenül, hacsak nem kicsi még a gyermek, vagy a tünetei olyan súlyosak, hogy az orvos ezt tanácsolja. A szülőknek azonban javasoljuk, hogy fokozottan figyeljenek a saját és a testvérek, vagy egyéb családtagok egészségi állapotára, és influenzaszerű tünetek észlelésekor maradjanak ők is otthon a teljes gyógyulásig.

Forrás: www.oek.hu

Magunkra találtunk

Kénytelen vagyok önéletrajzi adatokkal traktálni a kedves olvasót. A legendás időkben - 1963/67 között - jártam a Puskás Tivadar Távközlési Technikumba. Akkor három, országosan megcélzott technikum volt (szigorúan ábécérendben): Bánki, Kandó, Puskás. Előbbi kettőből azóta főiskola lett. Kevésbé ismert ugyanakkor, hogy a győri Széchenyi István Egyetem viszont a Puskás „édes gyermeke”.

1963-ban kilencszeres volt a túljelentkezés, és már akkor kompetenciaalapú volt a felvételi: matematika, magyar, szóbeli motivációs elbeszélgetés, alkatrészismeret, gyakorlati „tudás”, pszichológiai (kreativitás, memória) vizsgálat. A műszaki tanárok a Posta mérnök-gárdája elitjéből jöttek hetenként egy-két napot tanítani, a tananyag naprakészen volt korszerű, és a fenntartó üzemeiben - minden nyáron - az évfolyam tudásszintjének megfelelő négyhetes, osztályozott üzemi gyakorlaton kellett részt venni. Karácsony és húsvét tájkán a tanterv szerint a postán csomagszállításban segítve szoktuk az éjszakai fizikai munkát, kerültünk valódi leszakadó környezetbe, valamint egészítettük ki zsebpénzünket. (Ennyit az oktatásról, és életre nevelésről!)

Örömmel közöljük a Puskás Tivadar Távközlési Technikum igazgatójának egyéni hangú iskolai bemutatóját, amellyel talán mintát tudunk közvetíteni arra vonatkozóan, hogyan lehet motiválni, érdekeltté tenni a pedagógusokat munkájuk színvonalának emelésében, mit lehet tenni azért, hogy egy iskolai közösségben mind a tanárok, mind a diákok munkájút siker és magas teljesítmény kísérje.

1992-ben, húszéves egyetemi oktatói munka után (egy volt tanítványom megkeresésére) megpályáztam és megnyertem volt anyaiskolám igazgatói állását. A Gyáli úti alma mater pontosan olyan állapotban volt, mint jelenleg a magyar közoktatás 80%-a: omladozott a vakolat, visszaköszöntek a huszonöt éve még korszerű műszerek. A szakközépiskolák sorrendjében az iskola 192. volt. Még soha senki nem tett nyelvvizsgát. A diákok 5-6%-a tanult tovább, versenyeken jó, ha kétévente indult egy-egy tanuló az iskolából. Hamar kiderült, hogy a felvételin meghirdetett 108 helyre 102-en jelentkeztek...

És a humán erőforrás? A tanárok és az asszisztencia fásult, reményvesztett, hitehagyott volt. Nehezen élte meg a csak a korra alapozó közalkalmazotti finanszírozási rendszert. Nem volt miért hajtani: se cél, se eszköz, se megbecsülés.

Mivel két éven belül a Puskás visszakerült az alapítóhoz, vagyis a Matáv alapítványi bázisiskolája lett, saját és az iskola sorsának újjáalakítására a nevelőtestület szabad kezet kapott. 1994-ben lemondunk közalkalmazotti státusunkról. Ennek immár tizenöt éve, és mivel az ott, il-

letve az azóta megtett változtatások nagyon hasonlítanak az Új Katedra 2009. áprilisi számában Sió László-Környei László cikkében vázoltakkal, veszem a bátorságot és leírom, hogyan csináljuk mi ezt a Gyáli úton.

A tanárok finanszírozása

A tanárok jövedelme a következő elemekből áll: alapbér, célprémium, pótlékok és a pótlékok célprémiuma, cafetéria, segélyek.

Mindenki tanár, akinek megvan az előírt egyetemi végzettsége és legalább öt éves szakmai - oktatási - gyakorlata. Akinek nincs meg, az pályakezdő tanár. Vannak vezetőtanárok is, amely cím kritériuma valamiben vezető szerep (munkaközösség-vezető, tantárgyfelelős, laborvezető stb.) betöltése és minimum tízéves tanári múlt. A cím kiváló munkával is megszerzhető (például úgy, hogy valaki három éven át folyamatosan OKTV-érmes diákok konzultálását végzi). A szakmai tudományos fokozattal rendelkezők automatikusan vezetőtanárok lesznek. Visszaminősítés nincs, de ha valaki méltatlan a tanári, vezetőtanári „rangra”, egy évig 90%-os alapbérre állítható be. Ha ez három egymás utáni évben következik be, akkor elbúcsúznak tőle. (Utóbbira még nem volt példa, de előbbire többször is!)

Bér

A tanárok bére az alap. Független a kortól. A pályakezdők bére 20%-kal alacsonyabb, a vezetőtanárok bére pedig 20%-kal magasabb, mint a tanároké. Az igazgatóhelyetteseknek személyi bére van. Az igazgatónak szintén személyi bére van, amit a fenntartó kuratórium határoz meg. Fontos, hogy az igazgató munkáltatója a kuratórium, az összes munkavállaló (tanárok + asszisztencia) munkáltatója az igazgató.

Célprémium

A pedagógusok célprémium volumene az éves tanári bércerter 20%-a, de egyéni szinten nincs korlátozva. Az igazgatóhelyettesek maximális

célprémiuma - előre kiírt feladatok alapján - saját személyi bérük 35%-a. Az igazgató célprémiuma - szintén előre meghatározott feladatok alapján - saját személyi bérének maximum 50%-a. Az asszisztencia célprémium volumene éves bércerterük 10%-a.

A prémiumok céljainak kiírása év elején, az értékelés és a kifizetés pedig évente kétszer, pedagógusnap környékén és karácsony előtt történik meg. A célprémium mennyiségi és minőségi munkát is értékel, például: szakkör tartása, évkönyv megírása, tanulmányi versenyen érmes helyezést elért diák konzultálása, sikeres állami nyelvvizsgára felkészítés.

Pótlékok

Az osztályfőnöki pótlék a tanári alapbér 20%-a, mely akár a 25%-ot is elérheti az osztály éves munkaterve és annak teljesítése alapján. Utóbbi az osztályfőnöki munkaközösség-vezető, a nevelési igazgatóhelyettes javaslata alapján az igazgató állapítja meg a tanév végén egy összegben. A munkaközösség-vezetői pótlék és prémiuma minden formájában hasonlít az osztályfőnökéhez, mértéke annak fele. A labor- és szertárvezető pótléknak nincs prémium vonzata, mértéke az osztályfőnöki pótlék 40%-a.

Cafetéria

Ennek összege minden munkavállaló esetében azonos, étkezési jegyre, üdülési csekkre, szélessávú internetre és éves BKV-bérletre költendő.

Segélyek

Üdülési csekk, évkezdési támogatás, ötvenéves lakaskorszerűsítési kamatmentes kölcsön, fizetés előleg, szociális segély, külön kérésre.

Reformok a tanév rendjében

A törvényes 180 tanítási és 6 tanításmentes munkanap szigorú betartása mellett a nevelési és oktatási célok érdekében több

tárgyban epochális képzési periódusok vannak (például intenzív nyelvvizsgára felkészítő szakasz, érettségire, képesítő vizsgára, ECDL-vizsgára felkészítő szakasz, üzemi-laboratóriumi szakasz a szakképző évfolyamon). A fentiek, valamint a végzős évfolyamok rövidebb szorgalmi időszaka miatt nem heti, hanem éves óraszám van, melyet két év átlagában kell teljesíteni (éves óraszám = heti óraszám x a hetek száma). A tantárgy-felosztásban törekszünk az éves óraszám kiegyenlítésére, de ez nem sikerülhet mindig pontosan. Ilyenkor az alpbér módosul a pluszórák arányában. Ezeket az órákat hívjuk órarendi túlóráknak. Minuszóra eddig még nem volt.

Az eddig leírtak az alapóraszámot határozzák meg, az egyes tanárok havi alpbéré azonban a súlyozott óraszámától függ. Amikor ismert egy tanár éves alapórászáma, akkor már meghatározható az órák minőségéből adódó súlyuk. Minden elméleti óra súlya 1,1. (Elméleti órák tekintjük azt, amelyre készülni kell, a diákok dolgozatot is írnak, van házi feladat.) Minden érettségire, képesítőre végződő óra súlya 1,2. Ha új tananyagot, tantárgyat kell bevezetni, akkor az első évben az óra súlya 0,1-0,5-del is nőhet. (Így a tanárnak is érdeke az új részek integrációja.) A csoportbontott órák súlya 1,0, akkor is, ha elméleti tárgyról van szó. Ennek oka a kisebb létszám, az ebből következő kevesebb különmunka.

Szakmai évfolyamoknál előfordulnak évfolyam-órák is. Ezek súlya két osztály összevonása esetén 1,5, három osztály esetén 2,0. (Készülni másképpen kell, dolgozat, házi feladat pedig több van.)

A fentiek figyelembevételével alakul ki az éves súlyozott óraszám, melyet osztva az éves (kötelező) óraszámmal és szorozva a rangtól függő havi bérrel kapjuk meg a mindenki számára egyéni, differenciált (a munkája mennyiségétől és bonyolultságától is függő) havi

alpbért. Ez általában mindenkinek minden évben más. Őszintén megmondom, az elméleti órákat nem tartó testnevelő tanárok, a csak csoportbontott órákat tartó nyelvtanárok és műhelytanárok körében nem népszerű ez a bérezési forma. A zömében érettségi és képesítő tárgyakat tanítók méltányosnak tartják, és munkájuk színvonala, a diákok eredményei vissza is tükrözik ezt.

Lehetségesek órarenden kívüli túlórák is, például szakkörök, sportkör, helyettesítés, felkészítés, felzárkóztatás, illetve felügyelet, kíséret. Az ilyen túlórák bére független a pedagógus „rangjától”, hiszen egy szakkör, egy felkészítés minőségét nem feltétlenül a tanár pályakezdő vagy vezetőtanár „múltja” határozza meg. Mivel a központi érettségi felügyeleti díj a mindenkori minimálbér 2%-a, ezért nálunk az órarenden kívüli túlórák óradíja mindig ennek a duplája, vagyis a mindenkori minimálbér 4%-a. (Ebből következik, hogy a pályakezdők óradíja is ennél mindenkor magasabb.)

3. Szabadév: egy jó gyakorlat kiegészítés ellen Átvettük a Nebraskai Egyetem humánerőforrás-fejlesztési módszerét, bevezettük a szabadév (sabbatical year) rendszerét. Minden tanárnak és vezetőtanárnak lehetősége van arra, hogy hétévente szabadévet pályázzon meg. A pályázatban részletesen le kell írnia, hogy milyen továbbképzésen fog részt venni, annak milyen dokumentumai (tanúsítvány, új diploma, nyelvvizsga), eredményei (cikk, jegyzet, tanterv, mérés) lesznek, és ezek hogyan kapcsolódnak az iskola oktatási, nevelési céljaihoz.

A szabadév-pályázatokat a munkaközösség elbírálja, és a szakos igazgatóhelyetttel egyeztetve javasolja - vagy nem - azok elfogadását. A sikeres pályázatokat az igazgató terjeszti a kuratórium elé jóváhagyás céljából. A szabadéven „tanuló” pedagógus

az előző évi havi alpbérét és pótlékait indéxelve, tehát - ha volt - béremeléssel együtt kapja meg. Ebből következik, hogy annival több státusra van szükség, ahányan szabadéven vannak, ezért is kell a fenntartónak a pályázatokat jóváhagynia. Az utóbbi tizenöt évben a Puskás Technikumban közel ötven szabadévet adtunk ki, ami azt jelenti, hogy jó néhány tanárnak kétszer is volt alkalma azt igénybe venni.

Természetesen a szabadévet jó előre tervezni kell, konkrét időpontját erősen befolyásolja az osztályfőnöki megbízatás lejárta. Tapasztalataink szerint a szabadévet célszerű a másoddiploma, a nyelvvizsga, a tankönyvírás stb. utolsó évére időzíteni, hiszen akkor hasznosítható a legjobban.

A szabadév a Puskás Technikum sikertevékenységé! Több mint 40 új tankönyv, jegyzet, mérési utasítás, több mint 30 diploma, véges sok tanúsítvány igazolja ezt, és szinte minden pedagógiai újítás szabadéven valósult meg.

A visszaérkező kolleginák és kollégák „megfitalodva”, tele ötletekkel és energiával vetették magukat az oktatásba. A közismerteti tanárok főként a tanulásmódszertan, a drámapedagógia, az informatika terén hoztak újat. A műszaki tanárok szabadéve nélkül nem tudtuk volna diákok százait a digitális átvitel és kapcsolástechnika, a mobiltelefon, műholdas műsorszórás és újabban a földközeli digitális műsorszórás (DVB-T, DVB-H, T-DAB) legújabb rejtelméire megtanítani.

Az emberi erőforrás tudatos fejlesztése és a differenciált, nyílt bérezés 5-10 év alatt meghozta gyümölcsét. A Puskás Tivadar Távközlési Technikum az utóbbi négy évben

a kompetenciaméréseken mindig „Az önök iskolájánál jobb szakközépiskolák száma = 0” eredményt hozta. OKTV matematika és fizika döntő nem volt nélkűlünk. A továbbtanulási ráta az érettségi évében 80-90% között mozg. (Valóságban a technikai év után ennél is magasabb!) Hogy az OSZTV-versenyeket nyerjük, az trivialis, de hogy műszaki iskolaként idén már a 9. Kazinczy-érem szereztek diákjaink, valódi kuriózum. Mivel 2000 óta az Arany János Tehetséggondozó Program iskolája is vagyunk, a hozzáadottérték-mutató tekintetében is évről évre érmes a helyezésünk.

A Gyáli úton az átlagosnál jobb felszereléssel, egy kiválóan motivált nevelőtestülettel sikerült elérni, hogy ma már a diákok körében is sikk tanulni. Ehhez persze egy teljesítményorientált tanulói ösztöndíjrendszert kellett bevezetni, de ennek részletezése már nem ennek a cikknek témája.

Örömmel olvastam, hogy az oktatáspolitikusok között is vannak olyanok, akik egy vonzóbb pedagógus-életpályamoddal kialakításával próbálnának 10-15 év alatt minőségi változást elérni a magyar közoktatásban. A Puskás Tivadar Távközlési Technikum sikereseen túl van ezen a perióduson, és minden pedagógus nevében ígérem, hogy összes tapasztalatunkat szívesen megosztjuk akár az ország oktatáspolitikai irányítóival, akár a pedagógusok arra kíváncsi hányadával. Egyúttal ezúton is szeretnék köszönetet mondani kollégáimnak, a fenntartó Távközlési Oktatási Alapítványnak és az azt finanszírozó Magyar Telekom emberierőforrás-fejlesztési igazgatóságának.

Dr. Horváth László
igazgató

A gyógypedagógiai szakterület Fővárosi Szakmai Műhelyei

A Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet Gyógypedagógiai Osztálya és a gyógypedagógiai szaktanácsadók különös gonddal törekednek arra, hogy fórumot teremtsenek a fővárosban a sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő, oktató, fejlesztő gyógypedagógusok számára, hogy jó gyakorlatukat bemutathassák, valamint szakmai gondolataikat, problémájukat megoszthassák egymással.

Erre a célra tizenegy Fővárosi Szakmai Műhelyt működtetünk, melyek a következők:

- Fővárosi Logopédiai Szakmai Műhely
- Gyógypedagógiai Intézmények Logopédusainak Fővárosi Szakmai Műhelye

- Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények Fővárosi Szakmai Műhelye
- Gyógypedagógiai óvodák Fővárosi Szakmai műhelye
- Fővárosi Habilitációs- rehabilitációs Szakmai Műhely
- Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekeket nevelő, fejlesztő gyógypedagógusok Fővárosi Szakmai Műhelye
- Fővárosi Gyógypedagógiai Művészeti Szakmai Műhely
- Fővárosi Gyógypedagógiai Tantárgyi Szakmai Műhely
- Informatikát oktató tanárok Fővárosi Szakmai Műhelye
- Autista gyermekeket nevelő tanárok Fővárosi Szakmai Munkaközössége
- Pályakezdő gyógypedagógusok Fővárosi Szakmai Műhelye

Az előzetes igényfelmérés alapján évente általában két műhelyfoglalkozást tartunk, egyet az első és egyet a második félévben.

Minden szakmai műhely szakmai tevékenységét gyógypedagógiai szaktanácsadó gondozza, koordinálja. Nagy örömünkre szolgál, hogy eddig nagy érdeklődéssel vettek részt rajta az intézményekben dolgozó kollégáink.

A műhelyfoglalkozások időpontjáról és témáiról a Hírlevélén kívül honlapunkon is tájékozódhatnak.

A továbbiakban is sok szeretettel várjuk az aktuális téma iránt érdeklődő gyógypedagógus és nem gyógypedagógus kollégáinkat.

Dr. Janza Károlyné
gyógypedagógia szakterület osztályvezető

A gyógypedagógiai szakterület október havi programja

1. Pályakezdő Pedagógusok Fővárosi Szakmai Műhelye

A műhelyt gondozó pedagógiai előadó:
Bogyó Mária

Ideje: 2009. 10. 01. csütörtök, 14 -17 óra

Helye: Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
1088 Bp. Vas u. 8-10., főépület alagsor

Témája: A tervezés szerepe a gyógypedagógus munkájában (intézményi és személyre szóló dokumentumok)

Előadója: Bogyó Mária pedagógiai előadó MFPI

2. Szaktanácsadói előadás-sorozat

Ideje: 2009. 10. 07. szerda, 14-17 óra

Helye: Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
1088 Bp. Vas u. 8-10., földszint. 4.

Témája: A pályázatírás gyakorlati kérdései (bemutató, fórum)

Előadója: Faragó Ferenc szaktanácsadó MFPI

3. Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények Fővárosi Szakmai Műhelye

A műhelyt gondozó szaktanácsadó:
Szetei Patrícia

Ideje: 2009. 10. 07. szerda, 9 -12 óra

Helye: Gyengénlátók Általános Iskolája, EGYMI és Diákotthon
1147 Budapest, Miskolci út 77.

Témája: A Gyengénlátók Módszertani Intézményének bemutatása

Munkamegbeszélés

Előadója: Jankó-Brezovay Pálné igazgató
Mándy Tiborné igazgatóhelyettes

4. Szövegértés próbamérés az erre felkért intézményekben

Ideje: 2009. 10. 07. szerda

Helye: Szent Miklós Általános Iskola, Diákotthon és Gyermekotthon - 1035 Budapest, Miklós tér 5.

III. kerületi Önkormányzat Óvoda, Általános Iskola, EGYMI - 1035 Budapest, Szellő u. 9-11.
Józsefvárosi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Központ és Általános Iskola - 1084 Budapest, Tolnai Lajos u. 11-15.

Gyengénlátók Általános Iskolája, EGYMI és Diákotthon - 1147 Budapest, Miskolci út 77.

Budapest, XVIII. ker. Speciális Oktató és Fejlesztő Intézmény - 1181 Budapest, Kondor Béla st. 4.

Móra Ferenc Általános Iskola és EGYMI - 1193 Budapest, Széchenyi u. 3-5.

Benedek Elek Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény - 1201 Budapest, Magyarok Nagyasszonya tér 22.

5. Fővárosi Logopédiai Szakmai Műhely

A műhelyt gondozó szaktanácsadó:

Mosányi Emőke

Ideje: 2009. 10. 14. szerda, 9-12 óra

Helye: Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
1088 Bp. Vas u. 8-10., földszint. 6.

Témája: A helyesírás fejlődése
Merre tart a logopédiai érdeklődés?

Előadója: Lőrincz József főiskolai adjunktus
Mosányi Emőke igazgató

6. Fővárosi Gyógypedagógiai Művészeti Szakmai Műhely

A műhelyt gondozó szaktanácsadó:
Konczné Juhász Andrea

Ideje: 2009. 10. 14. szerda, 9 -12 óra

Helye: Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet
1035 Budapest, Szellő u.9-11.

Témája: Formaazonosságok és ellentétek (vizuális fejlesztés)

Formák kreatív továbbgondolása, átalakítása

Előadója: Popol Beáta gyógypedagógiai tanár

7. Szaktanácsadói előadás-sorozat

Ideje: 2009. 10. 14. szerda, 14-17 óra

Helye: Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet

1088 Bp. Vas u. 8-10., Konferencia terem

Témája: Mérés, értékelés szerepe, jelentősége

a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelésében, oktatásában, fejlesztésében

Előadója: Pál-Horváth Rita szaktanácsadó MFPI

Szaktanácsadói előadás-sorozat

Ideje: 2009. 10. 21. szerda, 14-17 óra

Helye: Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet
1088 Bp. Vas u. 8-10., földszint 5.

Témája: A tanítás- tanulás hatékonyságának növelése drámapedagógiai eszközök segítségével

Előadója: Balázs Ágnes szaktanácsadó MFPI

Összeállításra került az MFPI Pedagógiai Könyvtár gyógypedagógiai gyűjteményéből egy válogatás, mely letölthető, elérhető a www.fppti.hu/könyvtar/ajanelo oldalon.

Fővárosi Komplex Szakmai Tanulmányi Verseny

A szakközépiskolák 11. osztályos tanulói számára

A fővárosi szakképző intézmények 11. évfolyamos tanulóinak versenye, amely a tanév egyik kiemelkedő programja, már több mint egy évtizedes múltra tekint vissza. Évek óta több száz szakközépiskolai tanulót foglalkoztat és motivál. A tanulmányi verseny a tehetséges és szorgalmas tanulók vetélkedője, megmérettetése. A verseny során azt a pedagógiai célt igyekszünk megvalósítani, hogy az egyes tantárgyi keretek között megtanultakat a tanulók komplex módon tudják alkalmazni.

A verseny meghirdetőjeként és szervezőként azt a reményünket fejezzük ki, hogy számos területről sokan fognak nevezni. Kérjük, hogy pontos nevezésekkel és megjelenéssel segítsék a verseny lebonyolítását és sikerét.

Meghirdetés

A tanulmányi versenyt a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet (a továbbiakban: MFPI) hirdette meg, a 2009-2010. tanév tanulmányi és tehetséggon-dozó versenyei között.

A meghirdetés a következő szakmacsoportokra terjedt ki:

- egészségügy,
- gépészet,
- elektrotechnika-elektronika,
- informatika,
- vegyipar,
- környezetvédelem-vizgazdálkodás,
- közgazdaság,

- kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció,
- vendéglátás-idegenforgalom.

A vetélkedésben a szakközépiskolák 11. évfolyamos nappali tagozatos tanulói vehetnek részt.

Lebonyolítását és szervezését az MFPI szakképzési szakértői közreműködésével és irányításával a következő TISZK-ek végzik:

1. SZILY TISZK: Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium (1097 Budapest, Timót u.3.)
A gépészet és az elektrotechnika-elektronika szakmacsoport versenye.
Versenyfelelős: Darázs né Nagy Terézia igazgatóhelyettes, 06-20-954-1696, e-mail: titkar@szily.hu

2. CSEPEL TISZK: Csepel-Sziget Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium (1211 Budapest, Posztógyár u.10.)
Az informatika szakmacsoport versenye.
Versenyfelelős: Bak Zsuzsa tagozatvezető, 06-30-210-6137, e-mail: zsuuu@kobakbt.hu

3. GAZDASÁGI TISZK: Károlyi Mihály Fővárosi Gyakorló Kéttannyelvű Közgazdasági Szakközépiskola (1139 Budapest, Váci út 89.)
A közgazdaság és a kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció szakmacsoport versenye.
Versenyfelelős: Steinerné Donner Ágnes igazgatóhelyettes, 06-30-922-2116, e-mail: steiner@karoim-kozgzd.sulinet.hu

4. PETRIK TISZK: Petrik Lajos Két Tanítási Nyelvű Vegyipari, Környezetvédelmi és Informatikai Szakközépiskola (1146 Budapest, Thököly út. 48-54.)
A vegyipar és a környezetvédelem-vizgazdálkodás szakmacsoport versenye.
Versenyfelelős: Baranyiné C. Veres Anna igazgatóhelyettes, 06-20-455-1671, e-mail: cveres@petrik.hu

5. GUNDEL TISZK: Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola (1097 Budapest, Ecseri út 5-7.)
A vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoport versenye.
Versenyfelelős: Kovács László igazgatóhelyettes, 06-20-431-1595, e-mail: kovacs_laszlo@citromail.hu

6. HUMÁN TISZK: Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium (1083 Budapest, Ludovika tér 1.)
Az egészségügy szakmacsoport versenye.
A verseny helyszíne: Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium (1043 Budapest, Kassai u 24/a.)
Versenyfelelős: Maurer Miklósné 06-30-305-7326, e-mail: v.maurer@t-online.hu

A verseny célja: A tanulók produktív készségeinek fejlesztése a szakmai alapozásban az IKT és közismereti tantárgyakban megtanult ismeretek felhasználásával. A döntőben a résztvevők az alkalmazott matematikai, informatikai és idegen nyelvi kompetenciájukkal felhasználható projekt termék készítésével vetélkednek.

Nevezési határidő: 2009. január 30.
A versenyre az I. fordulót - a tanuló iskolájában - sikeresen teljesítő tanulókat az iskola nevezheti be az MFPI versenyfűzetében meghirdetett feltételekkel.

Gyakorlati döntő időpontja:

2009. április 17. 9.00 óra
Szóbelire továbbjutók csoport létszáma: max. 20-25 fő

Szóbeli döntő időpontja:

2009. április 24. 9.00 óra

Értékelés:

A gyakorlati versenyrész során értékelésre kerül a versenyző:

ismereteinek, szakmai tudásának alkalmazása, az elsajátított készségek, kompetenciák szintje és minősége, az elkészített projektnek gyakorlati alkalmazhatósága.

A szóbeli versenyrész során értékelésre kerül a versenyző:

fellépése, megjelenése, szóbeli közlésmódja, szaknyelvi-szakmai kommunikációja, előadói készsége, kreativitása, a projekt bemutatató szakmai tartalma, tantárgyközi ismeretek felhasználása, szakmai tudása a verseny-szituációban.

Az értékelés 50%-ban a gyakorlati és 50%-ban a szóbeli teljesítmények alapján történik. Szak-

területenként az első három helyezett elismerő oklevelet és jutalmat kap.

Eredményhirdetés:

2009. május 14. 10.30 óra

A versenyek befejezésekként az első három helyezést elért versenyzők a SZILY TISZK-ben tartandó ünnepélyes eredményhirdetésen vehetik át az elismerő okleveleket és jutalmakat.

SZILY TISZK: Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium (1097 Budapest, Timót u.3.)

A VERSENY FELHÍVÁSA ÉS A TÁJÉKOZTÓ RÉSZLETEI OLVASHATÓK:

a www.fppti.hu/szakképzés/verseny menüpont alatt.

A Mérés-értékelési osztály hírei

MŰHELYFOGLALKOZÁS MEGVÁLTOZOTT IDŐPONTBAN

Téma: A 2008/2009. tanév fővárosi IDEGEN NYELV (angol, német) 9. évfolyamos bemeneti és 10. évfolyamos követő mérés eredményei

Előadó: Török József

Időpont: 2009. október 20. 14,30-16,00

Helyszín: MFPI 1088 Budapest, Vas u. 8-10. Fsz. 6. terem

Szeretettel várjuk a témában érintett pedagógusokat, az intézményi mérésvezetőket, valamint minden érdeklődő kollégát!

A 2009/2010. tanév fővárosi **9. évfolyamos könyvtárhasználati ismeretek bemeneti mérés** időpontja 2009. október 12-16.

A mérőeszközök átvételi időpontja: 2009. október 9. 8.00-12.00

MFPI Mérés-értékelési osztály

A mérésekkel kapcsolatos aktuális határidők nyomon követhetők a <http://www.budapestedu.hu/meres-ertekeles/hirek> oldalon.

Kérdések a <http://www.fppti.hu/meres-ertekeles/gyik> oldalon tehetőek fel, ahol a válaszok is olvashatók.

Földrajztanárok figyelmébe ajánljuk!

Az IKT használata megváltoztatta a földrajz oktatásának módszertanát, eszköztárát, hozzájárult a tartalom korszerűsítéséhez. Egyre nagyobb a szerepe az interaktív ismeretszerzésnek, ami új tanítási-tanulási technikák alkalmazásának lehetőségét kínálja **földrajzórán** tanárnak, tanulóknak egyaránt. Ezeknek a lehetőségeknek a hatékony felhasználásához nyújt segítséget programunk.

Az előadó áttekintést ad az *elektronikusan* elérhető, oktatási célokat szolgáló *dokumentum-típusokról*, arról, *hogyan mit, milyen célból és hogyan* alkalmazzon a földrajztanár, mi lehet a

kiválasztás szempontja, hogyan érvényesülhet akár *több oktatási-nevelési cél is egyidejűleg*, az OSZK weblapján *hogyan célszerű keresni* témakörök, leelőhelyek és kulcsszavak szerint is.

Szeretettel várjuk a földrajz szakos kollégákat a tanév második műhelyfoglalkozására, melynek **Témája:** Elektronikus források az interneten

Előadó: Bánkeszi Katalin

címzetes igazgató, OSZK

Helyszín: Fazekas Mihály Gimnázium, III. emelet 305. terem

Időpont: 2009. 10.05. hétfő, 15.00 óra

Némettanárok figyelmébe!

Az év első műhelyfoglalkozása

Időpont: 2009. október 7. szerda 15,00-16,30

Téma: A 2009/2010. tanév programjának ismertetése: szaktanácsadás, versenyek, kirándulás és nyelvi tábor Ausztriában 2010 nyarán

Előadó: Kormos László, az MFPI német nyelvi szakértője

Helyszín: MFPI (1088 Budapest Vas u. 10.)

Minden érdeklődő kollégát szeretettel várunk!

Kérem egyben a kedves kollégákat, hogy az MFPI honlapján található német nyelvi szakterületen meghirdetett versenyeket tekintsék át, hogy az ezekkel kapcsolatban felmerülő kérdéseket a műhelyfoglalkozáson megbeszélhessük!

Informatikatanárok figyelmébe!

Októberi és novemberi programjaink közül az alábbiakra hívjuk fel figyelmüket:

Téma: Bevezetés a webfejlesztésbe

(XHTML, CSS)

Előadó: Abonyi-Tóth Andor

Időpont: 2009. október 15-én, csütörtökön 15.00-17.00

Helyszín: MFPI (Budapest Vas u. 10.)

Téma: Egy webes szerkesztőségi rendszer használata a gyakorlatban (DOKK CMS)

Előadó: Végh András

Időpont: 2009. november 12-én, csütörtökön 15.00-17.00

Helyszín: MFPI (Budapest Vas u. 10.)

Minden érdeklődő kollégát szeretettel várunk!

Az Agressziókezelési Csoport munkatársai a segédanyagok feldolgozását segítő műhelymunkára várják a pedagógusokat!

Az agressziókezelési program keretében módszertani fejlesztő csomagot kaptak kézhez a fővárosi fenntartású középiskolák és kollégiumok. A segédanyagok az osztályfőnöki munka támogatását célozzák.

A program ideje: 2009. október 12. illetve november 11. 14 óra

Helye: MFPI, 1088 Bp., Vas u. 8-10.

A program keretén belül lehetőség nyílik arra, hogy a felmerülő kérdéseket a résztvevők meg-

vitassák, eddigi tapasztalataikat kicseréljék, ötleteiket megosszák egymással.

A fejlesztőcsomag anyagai természetesen a foglalkozásoktól függetlenül is használhatóak. A műhelyfoglalkozásokra a jelentkezéseket a makai.adrienn@fppti.hu e-mail címre várjuk.

További információk a Fővárosi Oktatás Portál agressziókezelés rovatában olvashatók.

Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős kollégák figyelmébe!

Műhelyfoglalkozás

Téma: Érzelmi zavarok, „stresszorok” kihatása a segítő munkára

Időpont: 2009. október 14. szerda 14.30 óra

Előadó: Horváth Gábor addiktológus konzultáns, lelkes

Helyszín: MFPI

1088 Bp., Vas u. 8-10. fszt. 6-os terme

Minden érdeklődő kollégát szeretettel várunk!

Oktató Városok Iroda hírei

Találkozónk alapvető, nem titkolt célja most is a meghívottak toborzása az Oktató Városok Nemzetközi Szövetsége (IAEC) tagságába. A tervezett munkamegbeszélés az IAEC híreinek közreadása mellett több projektjavaslatot is megvitat. A projektjavaslatok önkormányzati szintű - pl. kulturális, szociális, oktatási, sport - problémák megoldását fogalmazzák meg. A tagság dönt néhány projekt megvalósításáról, melyek részletes kidolgozását javasolja.

A tervezett meghívottak között szerepel Osijek (Eszék, HR - IAEC tagváros); Wien (A); Ljubljana (SLO); Zagreb (HR); Maribor (SLO); Subotica (Szabadka, Szerbia/Vojvodina); Kaposvár, Szekszárd, Szombathely, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Siófok.

Egy kelet-magyarországi székhelyű találkozó is szerepel terveink között, melyre szintén 12 város jelenlétére számítunk, a határon túli (tag) városokkal együtt.

Kerámia hobbszakkör

tanulók (8 - 18 év) és felnőttek számára, érdeklődő pedagógus kollégáknak

Helyszín: Vörösmarty Gimnázium
1085 Budapest, Horánszky u. 11.

Időpont: keddenként 15:15 - 18:15-órás

Szakköri díj: 3300.- Ft /hó vagy
1000.- Ft/alkalom

A részletekről, kedvezményekről érdeklődni és jelentkezni lehet: **(30) 982-75-64**, illetve bármely szakköri időpontban a helyszínen.

Első szakkör: 2009. szeptember 29.

Pályázati projekt megvalósítása

Az MFPI szakértői csoportja sikeresen pályázott az Egész életen át tartó tanulás program Leonardo da Vinci szakértői mobilitás alprogram felhívására beadott „Pályára állítás gyakorlata - változásmenedzsment az iskolában - integrált szakképzés” című projektjével.

A projekt végrehajtásában a Pannon Egyetem Tanárképző Központjával kötött együttműködéssel, skóciai tanulmányút keretében négy kollégánk vesz részt.

Munkaprogramjukban a Scottish Qualification Authority, a Cardonald College, a Telford College, George Watson's College, Adam Smith College, Dundee College és Aberdeen College meglátogatása szerepel október első hetében szakmai tapasztalatcsere céljából.

Tapasztalataikról Hírlevelünkben, a honlapunkon és a Budapesti Nevelőben is beszámolnak majd.

Európa: nyitott lehetőség minden iskolának

MEGHÍVÓ

Bővítené intézménye nemzetközi kapcsolatait? Fejlesztene szakmai tudását, megosztaná tapasztalatait külföldi kollégáival?

Szeretné, ha tanítványai részt vennének nemzetközi együttműködésekben?

Ha a válasza a fenti kérdésekre IGEN, csak még nem tudja, hogyan kezdjen hozzá, SEGÍTÜNK! Regionális pályázati információs napok nemzetközi iskolai együttműködésekéről, mobilitásról.

Leonardo da Vinci - Comenius

Időpont: 2009. november 5. - Budapest
- Leonardo

Helyszín: Tempus Közalapítvány,
1093 Budapest, Lónyay u. 31., Brüsszel terem

Időpont: 2009. november 2. - Budapest
- Comenius

Helyszín: Tempus Közalapítvány,
1093 Budapest, Lónyay u. 31., Brüsszel terem

Az eseményre várjuk minden közoktatási intézmény és szakképzéssel foglalkozó intézmény képviselőit, iskolavezetőket, tanárokat, érdeklődőket.

TERVEZETT PROGRAM

13:00-14:45: Szakképző intézmények képviselőinek

Szakképző intézmények, szakképzésbe bekapcsolódó egyesületek, szövetségek, vállalkozások, munkaadói, munkavállalói szervezetek, kamarák, pályatanácsadással foglalkozó szervezetek, stb. képviselőinek

- A Leonardo programról - szakmai gyakorlatok és oktatói tanulmányutak, nemzetközi partnerségek

- Projektbemutató: tippek egy sikeres Leonardo projekt koordinátorától

15:00-17:00: Közoktatási intézmények képviselőinek

Óvodák, alap- és középfokú oktatási intézmények, kollégiumok képviselőinek

- A Comenius programról - iskolai együttműködések, tanári tanulmányutak

- Projektbemutató: tippek egy sikeres Comenius projekt koordinátorától

A rendezvényen való részvétel ingyenes, de előzetes regisztráció szükséges. A jelentkezéseket a beérkezés sorrendjében tudjuk figyelembe venni. Jelentkezés a Tempus Közalapítvány honlapján: www.tka.hu - Rendezvények menüpont alatt.

Világjáró Világlátó Pedagógus Klub

- » Kulturális városlátogatások, körutak
- » Szünidőhöz igazodó indulások
- » Pedagógus kedvezmény
- » Magyar nyelvű idegenvezetés

A Pedagógusoknak szóló Világjáró Világlátó Utazási Klub programját VASS MAGDI pedagógus- idegenvezető ajánlásával állítottuk össze.

A Tensi Utazási Iroda az első magánkézben levő utazási irodaként 1983 óta működik, egyedülállóan komplex szolgáltatáscsomagjai, az idegenforgalom összes szegmensében széles választékot nyújt egyéni és csoportos utasai, valamint vállalati ügyfelei számára.

Programajánlataink Önöknek az Őszi szünetre

2009. október 29-31.
Pozsony-Brno-Prága hosszú hétvége
(3 nap/2 éj)

1. nap Pozsony, Brno • 2. nap Prága • 3. nap délután hazautazás

Ár: 38 000 Ft/fő - pedagógus kedvezménnyel
Egyágyas felár: 8 900 Ft/fő

2009. október 29-november 01.
Madrid - kulturális városlátogatás
(4 nap/3 éj)

1. nap: érkezés Madridba kora délután, fél napos buszos városnézés Madridban • 2. nap: egész napos fakultatív kirándulás Toledóba • 3. nap: fél napos fakultatív, Prado látogatása • 4. nap: kora délután hazautazás Budapestre

Ár: 109 900 Ft/fő (pedagógus kedvezménnyel) + repülőtéri illeték (26 500 Ft/fő)
Egyágyas felár: 15 000 Ft/fő

Előkészületben - információk hamarosan a Hírlevél következő számaiban lesznek.

Téli szünetre: Sítúra Olaszországban vagy Ausztriában

Tavaszi szünetre: Athén városlátogatás repülővel - 4 nap/3 éj

Tavaszi szünetre: Buszos erdélyi körút

(Kolozsvár, Csíkszereda, Gyilkos-tó, Békási-szoros, Parajd, Szováta, Medve-tó) - 5 nap/4éj

Nyári szünetre: Körút Andalúziában (Malaga, Marbella, Ronda, Gibraltar, Cádiz, Jerez de la Frontera, Sevilla, Cordoba, Granada, 8 nap/7 éj

Nyári szünetre: Folyami hajóút Velence - Pádova - Ferrare - szigetek - Velence útvonalon, Velencéig busszal 7 nap/6 éj

Tantestületek figyelmébe!

Egyedi kérésre a világ bármely pontjára készítünk személyre szabott, tematikus utazási ajánlatokat. (repülőjegy, szállás, autóbérlés, biztosítás, csoportos programok, hajóutak, sportprogramok, belépők)

Információ és jelentkezés: Vass Magdi, Tensi Kft. utazási tanácsadónál
Telefon: 061 27 73 257, 0630 265 2995, E-mail: vass.magdi@t-online.hu

A Tensi Utazási Iroda Főirodája Budán, a Margit híd budai hídfőjéhez közel, a Komjádi Uszoda mellett, a Komjádi B. u. 1. szám alatt található. Honlapcímünk: www.tensi.hu

Ifjúsági Integrációs Szolgáltató Iroda

Az Ifjúsági Integrációs Szolgáltató Iroda **októbertől** különféle **programokkal** áll az osztályfőnökök, pedagógusok, és diákok rendelkezésére.

Ehhez kapcsolódóan megnyílik délutáni **klubhelységünk** is, ahol **csocsó asztallal, és ingyenes internet hozzáféréssel** várjuk az **érdeklődő fiatalokat.**

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
ÚMFT infószolg.: 06 40 638 638
ufu@fu.gov.hu • www.ufu.hu

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

Kiállítások az MFPI szervezésében

Weszely Galéria (1088 Budapest, Vas u. 8-10.)
Építész fényképezőgéppel - fotókiállítás

Anna Zavileiskaia építészmérnök fotókiállítását Halász András festőművész nyitotta meg szeptember 23-án.

A kiállításon Anna Zavileiskaia színes és fekete fehér digitális fotói láthatók, melyek a XX. századelő konstruktivista hagyományait idézik a jelenkor digitális technikájának felhasználásával.

A képek pontos, áttekinthető, tiszta szerkezete a színdinamika tudatos alkalmazása jellemzi a műveket. A professzionális technikai kivitel élvezőin kívül, a kiállítást azoknak is ajánljuk, akik a tárgyak mögé szeretnének látni, mélyebb tartalmat felfedezni a látvány kínálta esztétikumnál.

A fényképek a mindennapi élet használati tárgyait helyezik új kontextusba. A környeze-

tünkben lévő eszközök részleteinek szigorú, ugyanakkor gazdag kompozícióba foglalásával, a fény-árnyék hatások tudatos alkalmazásával a tárgyak átlényegülnek, eredeti funkciójukat elveszítve vizuális-esztétikai élményt adva képelemmé válnak, melyek a harmóniára törekvő embert, a művészt állítják elének. A fotók másik csoportjába tartoznak, az avantgarde által szívesen alkalmazott sztaffázs elemként felhasznált, papírfigurák által megjelenített sorstörödékek. Ezekben a bábokban hol a sziszifuszi küzdelmét mindennap megvívó embert, hol az elvágódó, holdkóros figura képében az álmodozó, megújulni képes művész tárják elének e dramatikus sorozat elemei.

A kiállítás **november 20-ig** tekinthető meg a **Weszely Galériában.**

Főpolgármesteri Hivatal Oktatási Ügyosztálya

(1051 Városház u. 9-11., II. emeleti folyosó)

Szeptember elejétől a Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola tanulóinak munkáiból láthatnak válogatást a látogatók.

A képző- és iparművészeti alkotásokat, festményeket, grafikákat, kerámiákat, textileket azok a középsúlyos értelmi fogyatékos diákok készítették, akiknek munkáit az előző tanév végén a Ludwig Múzeum kiállítóterméiben, valamint intézetünk Weszely Galériájában tekinthet-

te meg a nagyközönség. A rendkívül gazdag kiállítás a diákokat felkészítő gyógypedagógusok, művésztanárok az iskolavezetés odaadó szakmai munkáját dicséri.

A kiállítás **november közepéig** látható az **Ügyosztály Galériában.**

Varga Ferenc
művészetek szakterület pedagógiai szakértője

EgyTér Galéria

MFPI Pedagógia Könyvtár és Információs Központ (1053 Bp., Egyetem tér 5.)

„Csak a táj és én” - fotókiállítás

2009. szeptember 18-án nyílt meg - az EgyTér Galériában - Szabó Norbert, a Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskola tanárának fotókiállítása.

A tömegcikké vált digitális képek világában, Szabó Norbert számára a fotózás művészetét a letisztult formák és a tudatos komponálás jelenti, melyben akár a színek is elhagyhatók. A hagyományos fekete-fehér technika használatával közelíti a természet finom részleteit.

A tájképeit bemutató fotográfust a nagy amerikai tájképfotósok, mint O'Sullivan, Jackson, Weston, Adams - képei inspirálták. Magyar példaképei Balogh Rudolf és Divald Károly. „Sokáig komponálok egy-egy képet, fontos a gondos kompozíció a ritmusok, hangsúlyok. Szeretem, ha egy kép részletgazdag és ezt közép- és nagy formátumú filmekkel tudom visszaadni.” - vallja. Ennek eredményeképpen letisztult, önmagáért beszélő alkotásokat láthatunk, amelyek önmaguk egyszerűségével hatnak, tiszta nyugalmat hozva zaklatott napjainkba.

A kiállítást Haid Attila Pécsi József Ösztöndíjas fotóművész nyitotta meg, akinek bátorítására kezdett tudatosan fényképezni.

A képek **2009. november 10-ig** tekinthetők meg, **hétfőtől péntekig 12-17 óra között.**

Felkészülés a munkaerő-piacra

Egy kompetenciafejlesztő tábor tapasztalatai

A Gundel TISZK esélyegyenlőségi munkacsoportja az öt társiskolába járó, vendéglátóipari szakmákat tanuló szakiskolások számára munkaerő-piacra felkészítő, munkavállalói kompetenciákat fejlesztő tábort szervezett augusztus végén, szeptember elején több turnusban.

A tábor pedagógiai és szakmai célja a tanuláshoz, önfejlesztéshez való pozitív motiváció erősítése volt, a személyiségfejlesztésen keresztül megvalósuló szakmai önértékelés és az építő közösségi élmények átélése.

A tábor szervezője és trénera Pallag Ilona pszichopedagógus-fejlesztőpedagógus, valamint diáksegítői mesélnek a táborról, élményeikről, tapasztalataikról.

Pallag Ilona: A főenyési táborba történő jelentkezésnél elsőbbséget élveztek a halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és szociálisan nehéz helyzetben élő tanulók. A tábor lényege, hogy olyan sajátélményű tré-

ningeket alkalmaz, melyek érdekessé, változatosabbá és gyakorlatiasabbá teszik azokat a témákat, amelyekben fejleszteni szeretnénk a gyerekek kompetenciáit különféle területeken. A középpontban olyan területek álltak, mint a kommunikációs készségek, anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák, önértékelési képesség, munkavállalói ismeretek, önértékelési képességek, szakmai és munkavégzési kompetenciák, valamint tanulás-módszertani stratégiák az élet-hosszig történő tanulás megvalósításához.

A program ideje alatt a diákok megismerhették a magyar mellett, angol és német nyelven is a munkaszerződés tartalmi elemeit, szempontjait. Gyakorolhatták az álláskeresést és az állás-hirdetésre történő jelentkezés lépéseit szintén mindkét nyelven.

A tanárok mellett olyan önkéntes diáksegítők dolgoztak, akik szintén az Gundel TISZK iskoláiból jelentkeztek.

A táborvezető helyettes Szabó Gergely Balázs volt, egy hallássérült fiú, aki a Gundel Károly szakközépiskola diákönkormányzat elnöke évek óta és a legaktívabb kortárssegítők egyike. Jövőre fog érettségizni és a jogi egyetemre készül, iskolajogász pályára.

Szabó Gergely Balázs - Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola: A nyelvi blokk arra világított rá, hogy kisebb csoportokban és más módszerekkel tanítva a diákok sokkal szívesebben mennek az órákra. A diákok sok esetben nem szeretnek tanulni, de ha külföldön kapnak állást, akkor tapasztalják meg a nyelvtanulás hasznosságát és azt, hogy jogi felvilágosítás és nyelvi képzés nélkül nehéz jó munkát találni. Nagyon sok munkát kell fektetni abba, hogy a hátrányos helyzetű diákok is el tudjanak helyezkedni a munkaerőpiacon, és megtalálják a helyüket az életben.

A GUNDEL TISZK célja, hogy az öt iskolát megismertesse egymással, egységesítse, ennek egyik eszköze ez a tábor, amely szorosabban fűzte az tagiskolák kapcsolatát és ezáltal gördülékenyebben tudnak együttműködni. A jó szokásokat át kell venni egymástól, a rossz szokásokat el kell hagyni.

A munkaerő-piaci felkészítő táborban a nem szakmai jellegű szabadidős programokat, a tábori élet szabályainak betartását és a csoportok irányítását, ellenőrzését a diáksegítők végezték.

László Sándor - Dobos C. József

Vendéglátóipari Szakképző Iskola diáksegítője: A mi feladatunk volt a diákokra figyelni, hogy időben legyenek a megfelelő helyen, segíteni őket a bevásárlásnál, lekísérni a csapatokat a kísérőtanárokkal a balatoni fürdőre. Érdekesek voltak az órák, körbeültünk, hogy mindenki lásson mindenkit, vicces feladatokat kaptunk a trénerinktől. Jól összekovácsolódott a csapat, senki sem nézte, milyen isko-

lából jött a csoporttársa. A szakmai tréningen megtanultuk, hogy mit kell elolvasni a munkaszerződésben, megismerkedtünk a munkaerő-piac szereplőivel. Nagyon hasznos ismeret számunkra, hogy mindezeket az ismereteket idegen nyelven is elsajátíthatjuk.

A tanulók a tréningek mellett tartalmas szakmai jellegű szabadidős programokban is részt vehettek, pl. sport-vetélkedők, számháború, kulturális és pl. szakmai kvíz. Végül egy balatoni hajókirándulással zárult a tábor, amely szintén maradandó élményt jelentett a fiatalok életében.

Iván Éva
kommunikációs munkatárs
Gundel Károly TISZK

Műhelybeszélgetés könyvtárostanároknak!

Az Elvárások éve során – ígéretünkhöz híven – minden hónapban hozzáteszünk az iskolai könyvtárakkal kapcsolatos elvárási szintekhez. Első alkalommal az ágazati irányítás (OKM) részéről végzett értékelés, a szakfelügyelet lesz a témánk.

Bene Judit, könyvtárostanárné a KÁROLYI MIHÁLY FŐVÁROSI GYAKORLÓ KÉTTANNYELVŰ KÖZGAZDASÁGI SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS GAZDASÁGI TISZK (1139 Budapest, Váci út 89.) könyvtárában vár minket.

Megismerkednünk egy összetett feladatokat ellátó oktatási intézmény könyvtárának mindennapjaival, s a **szakfelügyeleti vizsgálat** mikéntjével.

Az 1997. évi ún. Könyvtári törvény értelmében a könyvtári szakfelügyelet a nem nyilvános könyvtárakra is vonatkozik. Ezért az OKM minden esztendőben, iskolai könyvtárakban is végez vizsgálatot. Az elmúlt esztendőben először az összevonásban érintett intézményekben, a 2008-2009. tanévben pedig a gyakorló iskolákban járt a szakfelügyeleti vizsgálat. A kérdőíves, valamint a szakfelügyelői jelentés írásos anyaga alapján összeállított éves beszámoló olvasható a www.opkm.hu oldalon.

A műhelybeszélgetés 2009. október 14-én 14 órakor kezdődik. Mindenkit szeretettel várunk!

Ez is, az is – „szöszmötölő” klub!

A szöszmötölés nem tudományos kifejezés, mégis fontos része a könyvtárostánári tevékenységnek. Olyan manuális munkákról van szó, amelyeknek egy része a könyvtári állomány gondozását segíti, más részük pedig a mindennapos tanórán kívüli tevékenység részét képezheti.

Az első alkalommal a már megszeretett, ismert Cholnoky Zsófia, könyvkötő mester lesz vendé-

günk, aki már annyi hasznos tanácsot, sőt meseterfogást tanított nekünk a könyvekkel kapcsolatos apró javítások terén.

A klub 2009. október 7-én, szerdán 14 órától várja az érdeklődőket.

Részvételi díj: 2000 Ft

A klub ismét a MFPI kávézójában lesz (1088 Bp. Vas u. 8-10.)

Iskolai könyvtárak hónapja

A „könyvtárral - képből vagy”! Olvashatjuk az IASL (Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Szervezete) idei felhívásában. S ez a szlogen indított minket arra, hogy a Hónap tiszteletére, útjára indítsuk egész éves, a következő év novemberéig tartó játékunkat!

A könyvtárral képből vagy - de vajon milyenek a könyvtárak, mivel várnak minket, mitől és hogyan leszünk „képből” - ha belépünk egy-egy iskolai, szak-, vagy közművelődési könyvtárba?

Erre is választ kapnak azok a csapatok, akik kerékpáros KÖNYVTÁRÚT játékunkba bekapcsolódnak.

Jelentkezni a www.fppti.hu/muveltesgiteruletek/informatika/konyvtarhasznalat/hirek rovatban található jelentkezési lappal lehet minden szakközépiskolásnak és szakiskolásnak.

Kézfogás kör

E hónap második péntekén is várjuk mindazokat, akiknek könyvtárszakmai, könyvtárpedagógiai kérdésük van.

A találkozásra előre is várunk jogi kérdéseket, amelyekre a MFPI jogásza válaszol.

Októberi ajánlott téma: könyvtárhasználati ütemterv, a könyvtárhasználati bemeneti mérés megszervezése.

A Műhelynek e hónapban is a MFPI Pedagógiai szakkönyvtára ad otthont **2009. október 9-én 13 órától.**

Szoftver-ügyelet könyvtárostanároknak!

Minden hónap harmadik pénteki napján 13 órától szoftver találkozókat tartunk a MFPI könyvtárban könyvtárostanároknak.

A délután keretében alkalom nyílik arra, hogy egy-egy gyakorlati kérdést megbeszéljenek a felhasználó könyvtárak munkatársai.

A szoftver-ügyelet a hét minden munkanapján várja az érdeklődő könyvtárostánárok hívását (06 1 338 21 56/130), írásbeli kérdéseit (muranyi.adrienn@fppti.hu).

A szoftver független tanácsadást vezet Murányi Adrienn, könyvtáros.

Versenyhírek

A **Bod Péter Országos Könyvtárhasználati verseny** előzetes felhívása olvasható a www.opkm.hu

Iskolai könyvtárügy/Bod Péter

Országos Könyvtárhasználati verseny oldalon.

Ebben az esztendőben a 7-8. évfolyam fővárosi fordulóját a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium bonyolítja le.

Részletek a www.fazekas.hu

oldalon.

A 9-10. évfolyam versenyzőinek ne-

vezését december 12-ig várjuk a

bondzser.zita@fppti.hu címre. A jelentkezési lap

letölthető a www.fppti.hu oldalról.

Könyvtár-informatikai alkalmazói verseny a fővárosi diákok számára

A könyvtárhasználat során alkalmazott könyvtári ismeretek felhasználásával egy projekt megvalósul! Várjuk a 10-11. évfolyamos diákok jelentkezését!

Részletek a www.fppti.hu/versenyek oldalon!

Könyvtárak a Trefort kertben

2009. szeptember 15-én az ELTE Könyvtártudományi Tanszéke és Hallgatói Önkormányzata Könyvtári napot rendezett az Egyetem Múzeum Körüli campusán.

A minden bizonnyal hagyományteremtő rendezvényen 16 könyvtár mutatkozott be. Az egyetemi központi és kari könyvtárak, az OIK, az Országgyűlési Könyvtár, a FSZEK, az OPKM mellett az MFPI Pedagógia Könyvtár és Információs Központ is jelen volt. A könyvtári napon a hallgatók egyrészt megismerhették a könyvtárak állományát, gyűjtőkörét, szolgáltatásait, gyűjtőkörét. Másrészt ott helyben a látogatók be is iratkozhattak a könyvtárakba.

A rendezvényt 10 óráig az esemény fővédnöke, Prof. Dr. Sebestyén György, a Könyvtártudományi Tanszék vezetője és az Informatikai- és Könyvtártudományi Intézet igazgatója nyitotta meg, aki az információ fontosságáról beszélt. A délelőtti kerekasztal beszélgetésen a könyvtári szolgáltatásokról, a könyvtárak jelenéről, jövőjéről, helyéről a felsőoktatásban tájékozódhattak a hallgatók.

A délután a Könyvtártudományi Tanszéken inkább a szakmának és a könyvtár szakos hallgatóknak szólt. A könyvtáros képzés egyik sarkalatos pontja volt a téma: a könyvtári gyakorlat. A beszélgetésen mind a gyakorló helyek, mind a hallgatók szempontjai elhangzottak. A gyakorlatvezetők arra biztattak minden hallgatót, hogy érdemes minél több helyet felkeresni a gyakorlatok során, hiszen a több szakmai tapasztalat segít eldönteni, ki milyen irányban képezze magát tovább. A gyakorló helyek pedig értékelik azokat az új ismereteket, amelyeket a hallgatók visznek a gyakorlati munkába.

Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet Szakkönyvtára is kitért a jövő könyvtárosai előtt: várja a könyvtár-informatika szakos hallgatókat!

Bacsó Ildikó
a MFPI Pedagógiai Információs Központ vezetője

Tankönyvbemutató-hely

Az MFPI Pedagógiai Könyvtár és Információs Központ tankönyvbemutató-helyként is szolgálja a közoktatást. Alapfeladatunk a tankönyvjegyzéken szereplő dokumentumok, valamint a tanulást támogató, segítő digitális anyagok gyűjtése és módszertani segédletek bemutatása a pedagógusoknak.

Tankönyvállományunkban megtalálhatók a 2009/2010-es OM tankönyvjegyzéken szereplő általános- és középiskolai tankönyvek példányai. Kiadókkal együttműködve a tankönyvújdonságokból módszertani előadásokkal kiegészítve rendszeresen tartunk bemutatókat a szaktanároknak.

A Tankönyvtár minden nap 12-17 óra között várja a pedagógusokat a 1053 Budapest, Egyetem tér 5. alatt.

A Tankönyvjegyzék megtalálható: <http://www.fppti.hu/konyvtar/katalogusok/tankonyvtar>

Ajánló bibliográfiát állítottunk össze a **házi és ajánlott olvasmányok a Tankönyvtárunkban megtalálható magyar irodalom tankönyvek alapján.**

A **bibliográfia elérhető a www.fppti.hu/konyvtar/ajanlo oldalon.**

A **filmek kölcsönözhetőek a MFPI Pedagógiai Könyvtár és Információs Központ Médiatárából!**

Hamarosan elkészül módszertani irodalomjegyzékünk a kötelező olvasmányok feldolgozásához.

Mérei Emléknap

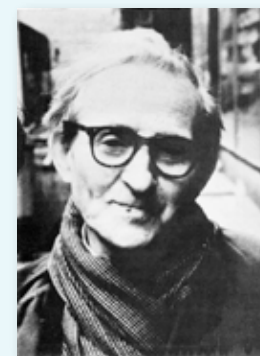
November 18-án a Pedagógiai Napok keretében Mérei Emléknapot szervez az Agressziókezelési Munkacsoport.

Az alkalomra készülve írásunkban Mérei pályájára és tanítványaira emlékezünk. A konferencia részletes programját következő számunkban olvashatják.

„Az életrajzom nagyon fontos dolog, mert az én életemnek három lényeges része van: három lányom, ezek nagyon nagy értékek, tizenöt tanítványom. Óriási értékek. A harmadik legnagyobb érték az önéletrajzom.” - Szilágyi János interjúja Mérei Ferencel, 1972.

Mérei Ferenc 1909-ben Mérei Géza és Klein Valéria gyermekeként született. A szülők fényképezésként dolgoztak. Édesapját ötévesen veszített el, édesanyja ezután még kétszer férjhez ment, így végül három házasságból összesen öt testvére született. Anyjával való ambivalens viszonyában a féltékenység volt a legmeghatározóbb. Indulatait az elutasított gyermek sértettsége szította, aki nem tudta elviselni, hogy bátyja, Endre előbbiséget élvez anyjuknál. Apjuk halála után őt fektette maga mellé, amit Mérei sosem bocsátott meg neki. Édesanyjától örökölte az élet örömeire és szépségeire való nyitottságot. Ezért mindig is hálát érzett iránta.

1928 és 1934 között Párizsban élt. A numerus clausus miatt kénytelen volt külföldön folytatni tanulmányait, a pécsi egyetemre nem vették fel. A Sorbonne-on irodalmat, nyelvészetet, filozófiát és szociológiát hallgatott, csak a negyedik évben talált rá a pszichológiára. Henri Wallon óráján a lelki jelenségek társadalmi szempontból közelítő szemlélete ragadta meg. Pályaválasztási tanácsadó főiskolai, valamint filozófia és szociológia tárgyakból bölcsészkar tanári oklevelet szerzett.

A „Törzs”, a művészvilág és a nők a párizsi életben a tudomány mellett kiemelkedő szerepet töltöttek be az életében. A Törzs magyar értelmiségiekből, művészekből formálódott kreatív közösség volt elsősorban képzőművész, filozófus és pszichológus tagokkal. Köztük találjuk Bálint Endrét, Vajda Lajost, Vajda Júliát, Binét Ágneszt és Hamvas Bélát. Az ötvenes-hatvanas években a budapesti Fény presszóban gyülekeztek rendszeresen.

Párizsból való hazatérése után 1935-ben a Magyar Királyi Gyermeklélektani Intézet (a mai Pszichológiai Intézet) gyakornoka lett. Szondi Lipót szemináriumait látogatta, később a Gyógy- és Pszichológiai Főiskola égisze alatt működő Szondi-féle Kór- és Gyógytani Laboratórium munkatársa. A Szondi-tesztet elsősorban pályaválasztási vonatkozásai kapcsán alkalmazta a gyakorlatban. Kezdetben azonosult a sorspszichológiai szemlélettel, de egy nagyszabású vizsgálat eredményeit követően, amely különböző társadalmi rétegek pályaválasztási mintáit kutatta kritikussá vált az ösztöndiagnosztikával szemben és úgy vélte, a személyek mindeneelőtt értékorientációs, szociogenetikus alapon választanak. Első megjelenő könyve: A pályaválasztás lélektana 1940-42 között született.

1954-1948-ig a Fővárosi Lélektani Intézet vezetője, szombat délelőtti olvasószelektáriumot tart pszichológushallgatóknak. Ezeket többek között Binét Ágnes, Förster Vera, Hoffmann Gertrúd és Nemes Livia látogatta.

Mérei talán legtöbbet idézett műve Az együttes élmény 1947-ben jelent meg. A csoport irányíthatósága, a vezető-csoport viszonya érdekelte. Kutatásainak legfontosabb pszichológiai előzmé-

nye Kurt Lewin vizsgálata a három vezetői stílusról és csoportlétköréről. Mérei és munkatársai által kidolgozott óvodai kísérlet szerint a csoport értékeit átveszi a vezető és így kerül újra vezető pozícióba. Ekkori munkatársai: Gleimann Anna, Binét Ágnes, Förster Vera, Memes Lívia. Mérei fokozatosan kialakította az ún. genetikus szociálpszichológia szemléletét, a fejlődésen alapuló társadalomlélektan rendszerét.

Erről így vall: „Az én fő problémám az a probléma volt, hogy az ember hogyan alakul hozzá egy társadalomhoz, és ő hogyan alakít egy társadalmat. Mert aki a társadalmat szidja, nem számít azzal, hogy ezt ő is csinálja, tettel, hallgatással, de ő is csinálja. Hogyan csinál tehát engem az, amit én társadalomnak nevezek és én hogyan csinálom azt, amit mi társadalomnak nevezünk. Tehát az egyénnek és a társadalomnak a találkozási pontja, mert sokáig azt hittem, hogy ez kívül van, most már tudom, hogy kívül van, énbennem találkozik. Nekem valahogy fel kell vennem magamba a társadalmat, és valahol belül kell megkötnöm azt a kompromisszumot vagy végigélni azt a konfliktust, amiben én a társadalmival szembekerülhetek. Ennek a leglényegesebb részét látom a mikrokörnyezetben, egy kis környezetben.”

1947-1949-ig a Pedagógiai Főiskola tanára majd a Fővárosi Pedagógia Intézet pszichológiai labora-

tóriumának vezetője lett. 1949-ben az Országos Neveléstudományi Intézet igazgatójává nevezték ki. Hozzálatott az egységes tanárképzési, oktatási rendszer kidolgozásához, a tankönyvek korszerűsítéséhez.

Mérei szavaival: „Hogyan kell élni?(...) Szeretni kell az életet és nem kell félni az élettől. Ez az élet élhető, ez az élet szerethető, ez az élet igazi élet. Valahogy keresni kell benne a hitelességet, amit borzasztó nehéz megtalálni. Renge-teget téved benne az ember. (..) Az élet megtanulható, meg lehet tanulni az életet. Meg lehet tanulni az életben valamilyen módon viselkedni, elfogadni az embereket, megérteni őket.”

E. Tóbiás Sára - pszichológus

Folytatás a következő számban.

Forrás:

Borgos Anna: „Egy mutatvány forgatókönyve”
- Motivumok Mérei Ferenc pályájából és személyiségéből, nyilatkozatai és tanítványai tükrében, 2006.

Kettesben - Szilágyi János interjúja Mérei Ferencsel, 1972

Impresszum

Belső használatra 1300 példányban kiadja

a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet

Felelős kiadó: Sárík Zoltán, az MFPI igazgatója

Szerkesztő: Keléndiné Mázik Ildikó

web: www.fppti.hu, e-mail: fppti@fppti.hu

Grafikai megjelenítés, tördelés: Brand Avenue Kommunikációs Ügynökség

Postacím: 2010 Csobánka, Bartók B. u. 4.

Készült a WolfPress nyomdában (1085 Bp., Kőfaragó u. 7.)